

HEEMKUNDIGE PERIODIEK VOOR IZEGEM EN OMLIGGENDE

Ten Mandere

BESTUUR :

Voorzitter	RAFAËL VERHOLLE	Heyestraat 21	Tel. : 051 / 312.42
Ondervoorzitter	JOZEF BOURGEOIS	Marktstraat 29	Tel. : 051 / 304.73
Secretaris	ROBERT LEROY	Boomforeeststraat 45	Tel. : 051 / 310.56
Penningmeester	ALBERIC DEPREZ	Marktstraat 32	Tel. : 051 / 310.25
Archivaris	ANDRÉ DEMEURISSE	Baronielaan 45	Tel. : 051 / 322.04
Redactie	ANTOON VANDROMME	Blauwhuisstraat 54	Tel. : 051 / 331.35
Bestuurslid	ROGER BEKAERT	Sint-Crispijnstraat 37	Tel. : 051 / 334.99
Bestuurslid	LUC BILLIOUW	B. Vandenbogaerdelaan 91	Tel. : 051 / 312.23

HOE WORD IK LID?

GEWOON LID : 150 fr.

STEUNEND LID : 200 fr.

ERELID : 300 fr.

- Ofwel op Prk. 95.76 van de Bank van Roeselare met vermelding « voor Ten Mandere + jaargang ».
- Ofwel op Prk. 4032.87, persoonlijke rekening van de heer A. Deprez, Marktstraat 32, met vermelding « voor Ten Mandere + jaargang ».
- Ofwel gaat U persoonlijk betalen bij de heer A. Deprez, Bank van Roeselare, Marktstraat 32, Izegem.
- Ofwel betaalt U aan een van de leden van het Bestuur.

ARCHIEF :

- Is ondergebracht in het Stadhuis, Korenmarkt.
- Is open voor iedereen.
- De toegang wordt verleend na aanvraag op het secretariaat, stadhuis, op 1e verdieping, bureau 12, bij de heer André Demeurisse.

BIBLIOTHEEK :

- Is ondergebracht in het stadhuis, Korenmarkt.
- Is gratis toegankelijk voor alle leden van Ten Mandere, op vertoon van hun lidmaatschapskaart van het lopende jaar.
- De boeken kunnen gratis in bruikleen ontvangen worden.
- De aanvraag dient gericht tot de heer André Demeurisse, stadhuis, 1e verdieping, bureau 12.

ALLE OUDE GESCHRIFTEN, BOEKEN, FOTO'S, KAARTEN e.a. BETREFFENDE IZEGEM worden steeds met dank aanvaard bij alle leden van het Bestuur.

JAARGANGEN :

Jaargang I	1961	nrs	1-2-3	uitgeput	Jaargang VIII	1968	20-21-22	150 fr.
Jaargang II	1962		4-5-6	150 fr.	Jaargang IX	1969	23-24-25	150 fr.
Jaargang III	1963		7-8	150 fr.	Jaargang X	1970	26-27-28	150 fr.
Jaargang IV	1964		9-10	150 fr.	Jaargang XI	1971	29-30-31	150 fr.
Jaargang V	1965		11-12-13	150 fr.	Jaargang XII	1972	32-33-34	150 fr.
Jaargang VI	1966		14-15-16	uitgeput				
Jaargang VII	1967		17-18-19	150 fr.	Losse nummers			70 fr.

- Deze oude jaargangen kunnen besteld worden bij **alle leden** van het bestuur.
- Wanneer U 't nodige bedrag stort op Prk. 95.76 van de Bank van Roeselare (+ vermelding van de gewenste jaargang(en)), worden ze U met de post toegezonden.

zie achteraan a.u.b.

INHOUD

1.	DE ZONDAGSCHOOL	<i>A. Vandromme</i>	3
2.	Ill.: De heer Baron Joseph Van Huerne		7
3.	Ill.: Huldedicht van 14.9.1858		8
4.	Ill.: Jubilarissen van 1890		13
5.	Ill.: Bestuurders van de zondagschool		14
6.	BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN DE IZEGEMSE SCHOESELNIJVERHEID	<i>A. Demeurisse</i>	16
7.	MELANIE VAN BIERVLIET (2e deel)	<i>R. Bekaert</i>	19
8.	Ill.: Zuster Justine De Monie		21
8.	Ill.: Bidprentjes van de Gezusters Van Biervliet		22
10.	FIGUREN VAN BIJ ONS: MARIE JACOBA WERBROUCK. Kunstborduurster (1721-1801)	<i>A. Vandromme</i>	31
11.	DE BRUGSTRAAT IN 1826-1827	<i>J. Bourgeois</i>	34
12.	Ill.: De Brugstraat (noordelijk deel)	<i>A. Berk</i>	36
13.	Ill.: De Brugstraat (zuidelijk deel)	<i>A. Berk</i>	37
14.	Ill.: Straten van vroeger en nu: De Brugstraat en Baertshof		38
15.	VRAAG EN ANTWOORD	<i>A. Vandromme</i>	41
	— Liedereren over Odiel Defraye		
	— Dichtje uit het verleden.		
16.	ACTUEELTJES NR. 26	<i>R. Leroy</i>	46
17.	Ill.: Actueeltjes in beeld		47-48
18.	Ill.: Panorama nr. 3: De Gentsestraat		50
19.	Ill.: Mgr. Albert Cauwe, pastoor-deken van Izegem		52
20.	MGR. ALBERT CAUWE, PASTOOR-DEKEN TE IZEGEM	<i>R. Verholle</i>	53
21.	SNIPPERS NR. 7	<i>A. Vandromme</i>	55

DE ZONDAGSCHOOL

VOORGESCHIEDENIS.

Nauwelijks zeven jaar na de kerkvergadering van Trente (1545 - 1563) en één jaar voor de beroemde slag bij Lepanto, onder het pontificaat van paus Pius V, ging er in 1570 een provinciale kerkvergadering door te Mechelen. Hier werden de bisschoppen gehouden, zondagscholen op te richten, om het nijpend tekort aan onderwijs bij de jeugd enigszins tegen te gaan en te vergoelijken.

Onder Albrecht en Isabella, werd bij plakkaat van 1608, eveneens bevolen zondagscholen op te richten en ze bij te wonen. Magistraten, wethouders, bisschoppen en hun gedeputeerden werden zelfs geboden de nodige gelden tot het oprichten van deze scholen op te halen. Dit plakkaat verplichtte de ouders, op straf van boete, hun kinderen naar die scholen te sturen.

Wat er in die tijd hier plaatselijk opgericht werd, kon tot op heden niet achterhaald worden. "Ongetwijfeld zullen er hier vroeger ook zondagscholen bestaan hebben".(1)

Daar Izegem vroeger een kleine, landse gemeente was, zal de hoop iets te vinden, ook niet met grote afmetingen dienen uitgedrukt te worden.

EEN BLIJVENDE NOODZAAK.

Op het einde van de XVIIIe eeuw kwam echter de Franse omwenteling als een woedende storm over ons land en wierp alle oude en nuttige instellingen omver.(2)

De godsdienst en 't christelijk onderwijs wilden ze heel in 't bijzonder verguizen.

Hier ter stede bestond het klooster van de Grauwe Zusters (3) die benevens hun liefdadig werk, ook een dag- en kostschool hielden voor meisjes. In 1796 werden ze uit hun klooster verbannen, hun goederen werden verbeurd verklaard en openbaar verkocht (4) Zodoende ging het onderwijs van de meisjes om zo te zeggen volledig verloren.

Wat de jongensscholen aanging kunnen we wel van enkele personen gewagen die in hun eigen huis privaatles gaven, maar ook hier liet methode en doorzicht vaak heel wat te wensen, zodanig dat de burgers verplicht waren hun kinderen buiten Izegem naar school te sturen, indien zij hen een behoorlijk lager onderwijs wilden

verschaffen.

Bij 't begin van de XIXe eeuw, bleven de werkmanskinderen over 't algemeen thuis om een ambacht te leren, wanneer zij hun eerste communie gedaan hadden, 't is te zeggen, rond de ouderdom van twaalf jaar. Aan zichzelf overgelaten, voor wat onderwijs aanging, verwaarloosden zij weldra alles wat ze op school geleerd hadden. Daar hun geleerdheid op dit ogenblik daarbij nog zeer oppervlakkig was, waren zij na korte tijd, bijna alles vergeten.

Verschillende jongeren trokken in het eerste kwartaal van de XIXe eeuw naar Ingelmunster waar ze in de klas van meester Van Ooteghem hun schooljaren doorbrachten.

De haat die hier woedde, tegen al het kerkelijke, de gedurige oorlogen, de slechte tijd die eruit voortsproot, het gebrek aan behoorlijke scholen en de menigte kinderen die niet naar school gingen, dit moest een zeer schadelijke invloed uitoefenen op de opvoeding van de jeugd. Het was dan ook niet te verwonderen dat, wanneer de godsdienstvrede hersteld was (5), men spoedig uitzag naar middelen om het onderwijs opnieuw in te richten.

DE START IS GEGEVEN.

De weledele heer van Huerne de Puyenbeke sloeg hand aan 't werk en in 1806 werd begonnen aan de bouw van een klooster voor het onderwijs van de arme kinderen. Dit klooster werd op 10.06.1811 geopend en 't gaf pastoor Buseine weldra gelegenheid om ook daar een zondagschool in te richten (6).

Deze begon op 12 april 1812 (7).

De achterlijkheid van de kinderen die hun eerste communie gedaan hadden werd al heel spoedig vastgesteld en daarom verplichtte de heer pastoor dan ook al de kinderen van de grote lering (8), de zondagschool te volgen.

De zusters van het klooster belastten zich met de meisjes en pastoor Buseine stelde de Izegemse studenten van het afgeschaft college van Roeselare aan om de jongens onderwijs te geven in de zondagschool (9).

Het volgend jaar kwam de nieuwe lering erbij. Dat was voor de kinderen die vroeger hun eerste communie gedaan hadden, om ze voor te bereiden op het vormsel dat in die tijden zeer onregelmatig was toegediend geworden.

Toen in juni 1814 de studenten hun studiën mochten gaan voortzetten, werden enige burgerdochters uit de stad aangesteld, om de meisjes te onderwijzen en de zusters belastten zich met de jongens, onder toezicht van een priester.

Op 17 februari werden de leerlingen van de zondagschool benevens een groot aantal mannen en vrouwen het H. Vormsel toegediend door Mgr. de Broglie, bisschop van Gent en Mgr. Du Bourg, bisschop van Nieuw-Orleans. De kerk was nokvol, er waren 2.500 vormelingen (10).

4 De zondagschool kende buitengewone bloei onder het bestuur van E.H. Van Coillie die in 1828 door pastoor Desmet aangesteld werd

als bestuurder. Na korte jaren was het aantal leerlingen geklommen tot 300 jongens en 400 meisjes. (11)

Het was in 1833 dat pastoor Verkest, op verzoek van Mgr Boussen, eerste bisschop van Brugge (12) de zondagschool in twee afdelingen verdeelde: een voor de jongens en een voor de meisjes. De zusters van Maria werden vervangen door 24 meesters, uitgekozen en aangesteld door de bestuurder M. Van Coillie, onder de burgerszonen van stad. De afdeling van de jongens was gehuisvest in het klooster in een afzonderlijke plaats (13) die gediend had als dorskamer en bij de Gentsestraat stond, recht over het huis van de heer Carpentier - Tack.

De weledele heer van Huerne de Puyenbeke nam de zondagschool van de jongens onder zijn hoge bescherming en deze bescherming bleef voortduren tot aan zijn overlijden.

Bij het overlopen van de lijst van de boeken die in de eerste vijftieng jaar gebruikt werden, kunnen wij ons een idee vormen van de zwakke intelligentie die deze kinderen hadden toen ze de school bezochten.

Er werden alleen spelboeken, lees- en schrijfboeken en een catechismus vermeld.

DE PRIJSDELINGEN.

In het jaar 1834 werd voor de eerste maal een openbare prijsuitdelin gehouden. (14)

Aangezien er in die tijd geen grote zalen bestonden en daar men aan de plechtigheid een godsdienstig karakter wilde geven, zo besliste Pastoor Verkest (15) die prijsdeling in de kerk te houden. Dit moet ons niet verwonderen als men weet dat Mgr Boussen vorschreef, bij gebrek aan behoorlijke lokalen, de zondagscholen in de kerken te houden. Deze ging telkens door in de St. Tillokerk, de woensdag van de kermisweek, telkens om 2u. in de namiddag. De leerlingen van de beide scholen werden stoetsgewijze naar de kerk geleid. De plechtigheid begon met een lof en een sermoen dat door een vreemde priester gepredikt werd.

De prijzen waren tentoongesteld in het hoogkoor. Ze bestonden uit gemaakte klederen, huisgerief, alaam, e.a. Alles bij elkaar was er voor een waarde van 700 fr. De lijst werd afgeroepen vanaf de kansel en de leerlingen moesten hun prijzen gaan ophalen vooraan in de kerk, waar ze hun ter hand gesteld werden door de edele familie van het kasteel en door de weldoeners, die de prijzen geschonken hadden en bij deze plechtigheid aanwezig waren. Dit gebruik is blijven bestaan tot aan de W.O.I. Dank zij de milddadigheid van de edele beschermers en enkele begoede burgers beliep de waarde van deze prijzen jaarlijks tot 3000 fr.

Het schenken van zulke prijzen, op 't einde van ieder schooljaar was een spoorslag om de kinderen aan te wakkeren de zondagschool zeer regelmatig te volgen. Ieder jaar vonden ze hun beloning volgens hun ijver. Ook de ouders werden daardoor aangemoedigd hun kinderen naar die school te sturen, immers prijzen als beddelakens, stoelen, tafels, beddebakken, alaam, klederen kwamen in

veel gezinnen zeer wel te pas.

Om deze prijsuitdeling nog meer luister bij te zetten is het Kongregatiemuziek sedert zijn oprichting in 1851 tot aan W.O.I. al spelen aan het hoofd van de stoet gegaan en heeft de kerk een muziekstuk uitgevoerd bij het openen van de plechtigheid. Ook de leerlingen die de eerste prijzen behaalden in christelijke lezing en goed gedrag werden door het muziek met een kort deuntje vereerd. (16)

Toen Z.H. Pius X, in 1903 zijn "Motu proprio" over kerkmuziek had uitgegeven, heeft dit gebruik, 't muziek hier in de kerk te laten spelen, opgehouden.

In 1861 werd door de meesters een heel bijzondere prijs geschonken, in de volgende omstandigheid, die besproken werd in een vergadering van de meesters: De reeds bejaarde weduwe Willemys won haar brood met koopwaren te vervoeren en boodschappen te doen. Daartoe reed zij alle dagen naar Roeselare met een tamelijk zware vracht die zij zelf trok met haar zoon die leerling was van de zondagschool.

"Die zware kar slepen zoals die weduwe, is toch geen mensenwerk, zei een van de meesters, haar zoon is naarstig en goed van gedrag; willen wij hem een ezel kopen als prijs?" Dit voorstel werd eenparig aanvaard, al de meesters legden enkele franken uit en belastten Louis Delobelle en Eduard Thibau op zoek te gaan. Ze kochten een mooie ezel te Pittem en kwamen ermee naar huis. Onderweg begon hij zijn perten te spelen en smiet Louis in de gracht. Of 't grauwtje dan een rammeling kreeg staat niet in de analen. Gedurende de prijsuitdeling werd de ezel getooid, gelint en gestrikt en onder luidruchtige toejuichtingen aan de leerling overhandigd. Met zijn nieuwe meester beladen deed hij dan een rondgang in de bijzonderste straten van stad, midden een lange stoet voorafgegaan door 't Kongregatiemuziek. Zo werd hij bij zijn moeder gebracht. (17)

Eens was de eerste prijs een aalkuip.

"Voor de aardigheid werd de jongen in zijn aalkuip gezet en terwijl twee meesters hem naar zijn plaats brachten, wist de jongen het publiek aan het lachen te brengen door zich nu eens onder té duiken en weer eens recht te staan, om met een handgebaar de toeschouwers te groetten.

Bij de meisjes waren er ook grote prijzen uitgedeeld, zoals een koppel stoelen en tafels. Op een zekere keer ontving een zeer devoot meisje van rond de twintig een kapmantel voor prijs. De meesteres, Eliza Dierick, was van oordeel dat het meisje haar mantel moest proberen. In een oogwenk was de mantel aangetrokken, toegegespt en de kappe opgetrokken. En onder een uitbundig gejuich en handgeplak van al de knechtejongens en een muziekdeuntje, laveerde het meisje doodbeschaamd en met neergeslagen oogskens, terug naar haar plaatse.

Bij het verlaten van de kerk wemelde het weldra in de straten van opgewekte leerlingen uit beide zondagscholen, beladen met veel mooie prijzen."

6 Zoals hoger vermeld, werd de prijsuitdeling telkens in de kerk gegeven. In september 1851 was het voor de laatste maal in de oude

De Weledele heer Baron Joseph-Antoine-Aybert
Idesbald VAN HUERNE, heer van PUYENBEKE,
NIEUWENHOVE, PECQUES
geboren op 24 nov. 1752
† Brugge, 31 mei 1844.
beschermer en weldoener van de zondagschool.

HULDE
VAN EERBIED, LIEFDE EN ERKENTENIS AAN

M. AMEYE, R. STRAGIER, R. VANDOMMELE, V. HINNEKINT EN U SABBE.

TER GELEGENHEID VAN HAER PLEGTIG

JUBELFEEST

VAN VYF EN TWINTIG JAREN

MEESTERESSEN TE ZYN GEWEEST IN DE

ZONDAGSCHOOL VAN ISEGHEM.

HOOGWEZENE KERKEVOEDS, tot u mogen wy nadren! ...
Wees hertelyk welkom naer onze Jubelfeest;
Uw komst in Iseghem, o beste van de vudren!
Is onze schoonste Frye en hy behaegt ons meest.

O steunpilser der school, liefdadigste der menschen,
Wel edle heer Baron GILLES-de FELICHY,
Aen u ons eerste dank! ... In onze Jubelwenschen
Klinkt hoogst uwe lieve naam op 't schoone feestgedy.

Eerweerde Friestrenschaer, uw lof moet men ook zingen,
Ew iveraal bestier, uw' ontremociden vyl...
Ghebt tyd noch werk gespaerd om ons uw lievelingen,
Door zuivre leer te voen tot deugd en werkzaamheid.

Dan onze dank aen u, die prykt met Jubelkransen,
Gy, AMEYE, STRAGIER, VAN DOMMEL, HANNEKINT
En SABBE, uw' namen staen zyn schoone daer te glanzen
In onze school, meer ook in 't herte van elk kind.

Geen wonder ook, gy hebt reeds vyf-en-twintig jaren
Vol zorg en vlyt gewerkt en ons geluk bemind.
Met regt versiert se u 't hoofd de kroon van Jubelblaren.
Met regt hebt gy dien lof en onzen dank verdiend.

O mogt dit schoone feest u ware vromde geven,
— Wy wenschen 't uit er hert— hier in het needuche dal,
't zal beter gaen daer hoog in Sions zadig leven,
Waer 't blyde Jubelfeest geen einde nemen zal.

Roll zocht en langer nog, Meestersse, uwe dagen,
Voor ons uw kindren all leeft lang in waer groot,
In rust en vrede, liefst tot 's hemels welbehagen,
Gencht van iedereen, gezaggod van uw God.

Blyf lang ten hemel nog veel jonge kindren stieren
Door liefde van hese plegt, rechtvaardigheid en deugd.
Dan zal, blechoven, u der sterrenlans secieren
En glinstren doen voor God in Sions eerwag' vromd.

OPGEDRAGEN
DOOR HARE DANKBARE LEERLINGEN

Den 14 September 1858.

kerk. De drie volgende jaren ging de prijsuitdeling door in de hulpkerk (18) die nadien gebruikt werd als kapel van de zusters van Liefde - kapel van het hospitaal.

In 1855 ging de plechtigheid dan voor de eerste maal door in de nieuwe St.-Tillokerk zoals het nadien nog vele jaren geschiedde, tot aan W.O.I.

VERDERE GROEI:

E.H. Frederic Vancoillie heeft de zondagschool bestuurd van 1833 tot 1841 tot hij pastoor benoemd werd van St. Gillis te Brugge. Nu werd de E.H. Lodewijk Nollet, onderpastoor, belast met het bestuur en zette hij het werk van zijn voorhanger met veel ijver voort.

Op 31 mei 1844 stierf de weledele Heer van Heurne de Puyenbeke (+ Brugge in de ouderdom van 91 jaar). Daarmee verloor de zondagschool haar edelmoedige beschermer en weldoener. Doch, zijn schoonzoon, Heer Baron Jan de Pélichy, volgde hem op en nam de zondagschool onder zijn bijzondere bescherming.

Daar de last gedurig aangroei, werd de E.H. Nollet geholpen door de E.H. Ampe, onderpastoor van 1848 tot 1852. Deze laatste gaf de uitleg van de catechismus aan de jongens en van bij de aanvang mag hij aanzien worden als geestelijke bestuurder van de jongens, ofschoon E.H. Nollet voort het stoffelijk bestuur van de school op zich nam. Dit laatste bevatte o.m.: 't bezorgen van boeken en benodigheden, het bereiden van de prijsuitdeling, het maken van de prijsklederen die dan door de meesteressen en naaisters in zijn huis gemaakt werden en andere dingen meer.

In 1852 werd E.H. Nollet pastoor benoemd te Westouter. Toen hij in 1883 uitgenodigd werd naar 't jubileum van Joannes Tanghe, schreef hij zijn antwoord: "Ik ben hier content en gelukkig op mijnen Roodenberg, maar niet te min mijn hert is nog altijd tot Iseghem in de zondagschool. Ik zal nooit vergeten het vermaak dat ik laatstleden genoot in de prijsuitdeling en den vijftigjarigen Jubilé van de meesteres Rosalie Stragier."

Onder het bestuur van E.H. Isidorius Ampe ging de zondagschool een grote stap vooruit.

Tot hiertoe was zij in twee afdelingen verdeeld, onder één bestuurder. Nu werd ze gescheiden in twee afzonderlijke scholen met E.H. De Lannoy aan het hoofd van de zondagschool van de meisjes en met E.H. Ampe als bestuurder van de jongens.

Het klooster van de Zusters van Maria groeide gedurig aan onder het bestuur van E.H. Joseph Baron de Pélichy. "Reeds lang begeerde hij, net als pastoor Debruyne, de jongens in een ander gebouw te plaatsen, meer van het klooster verwijderd, om alsus onder weg in het gaan en het wederkeren alle gelegenheid te voorkomen van gemeenzame omgang voor beider geslachten; te meer omdat de klassen van de jongens moesten veranderd en herbouwd worden. (21)"

BOUW VAN DE KONGREGATIE:

De oude kapelanijs, benevens twee huizen en de tuinen staande en gelegen tussen de Pastorijbeek, de tiendeschuur en de aloude herberg "den Engel" (22) achter de oostkant van de kerk en strekkende tot aan de Papestraat boden een welgeschikte plaats. De huizen werden afgebroken, de gronden opgehoogd en een nieuw lokaal verrees, geschikt voor zes klassen. Mr de Pélichy deed een gift van 7000 fr. om de bouwkosten beter te kunnen dekken. (23)

Daar 't oud gebouw van de jongens moest afgebroken worden en de nieuwe klassen nog niet gereed waren, verlieten de jongens het klooster op 12.6.1853 en gingen over naar de brouwerij van Mr. Carpentier, in de Gentstraat, alwaar er zondagschool gehouden werd in de mouterij tot de derde zondag van augustus.

Op die dag werd de nieuwe zondagschool plechtig geopend. Het Kongregatiemuziek ging de leerlingen afhalen naar de mouterij en van daar ging men in stoet door de Gentstraat en de Kerkstraat naar het nieuw lokaal. De leerlingen droegen al hun schoolbehoefden mee. Na de inzegening van de school werden de leerlingen in klassen verdeeld. Er waren toen ongeveer 400 leerlingen. Het volgende jaar werd E.H. I. Ampe benoemd te Koekelare en als bestuurder opgevolgd door de E.H. Ivo Volckaert de 8.2.1854. Onder het achttienjarig bestuur van E.H. Volckaert ging de zondagschool nogmaals een flinke uitbreiding nemen.

Op 14 september 1858 vierde men het zilveren jubileum van drie meesters: Franciscus Depreitere, Petrus D'Hooghe en Joannes Tanghe, die sedert 25 jaar hun ambt als meester in de zondagschool reeds hadden vervuld. Op dezelfde dag werden er in de zondagschool voor meisjes vijf meesteressen gehuldigd: Melanie Ameye, Rosalie Stragier, Rosalie Vandommele, Virginie Hinnekint en U. Melanie Sabbe. Bij deze gelegenheid werden twee gedichten afgelezen. De eerste was een "Dankbetuyging" aan de stichters, wel-doeners, bestuurders, meesters en meesteressen van de zondagschool. Het gedicht werd geschreven door vrouw Verschaeve (geboren Theresia Verlinde) gewezen leerlingen van de zondagschool en alles werd gedrukt bij P.J. Bossuyt te Izegem.

Het tweede dichtwerk was een hulde aan de bovengenoemde meesteressen. De dichteres is hier niet vermeld maar het druksel is van dezelfde hand.

Op die heugelijke dag ontvingen zij uit de handen van Mgr. Malou, Bisschop van Brugge (24) die de plechtigheid voorzat, elk een kostbaar zilveren kruis, hun gejongd door de heer Baron de Pélichy.

Ten jare 1868 nadat hij de kapel van de kongregatie gebouwd en voltrokken had, (25) bouwde E.H. Volckaert de bovenklassen van de zondagschool die meer dan 8000 fr. kostten en door de heer Baron betaald werden.

Om aan het onderwijs meer uitbreiding te geven en aan de jongelingen die de hoogste klassen van de lagere school gevolgd hadden, de gelegenheid te geven hun Frans te onderhouden en bij te werken, richtte de E.H. Volckaert ten jare 1869 de Franse school

in, bestaande uit drie klassen in de benedenzaal. De bovenzaal diende voor de Nederlandstalige klassen.

ONDER DE SCHOOLSTRIJD VAN 1879:

In 1872 werd E.H. Volckaert pastoor benoemd te Klemskerke en opgevolgd door E.H. LEOPOLD SLOSSE, die de zondagschool bestuurdde van 1872 tot 1891.

Met al de ijver van zijn jong priesterhart heeft hij het werk van zijn voorganger in volle bloei weten te houden.

De schoolstrijd van 1879, die onder de liberale regering Van Humbeeck losbrandde kon alleen de goede geest bekladden en breken. De dagscholen liepen leeg en de zondagscholen kregen zodoende de zware plicht het tekort van het ontbrekende dagonderwijs enigszins te vergoelijken.

E.H. L. Slosse smaakte het genoeg het gulden jubelfeest te mogen vieren van twee eerzame meesters: Joannes Tanghe en François Verbanck op 6 november 1883. Bij deze gelegenheid werd ook het zilveren jubelfeest gevierd en Eduard Thibau, geheim-schrijver van de zondagschool.

Vanaf 1884 (wet van 20.09) trad een nieuwe wijziging in de wettelijke toestand en dat ten nadele van het openbaar onderwijs. 't Godsdienstonderricht werd weer in 't leerplan van 't L.O. opgenomen en de gemeentelijke zelfstandigheid in onderwijszaken werd terug hersteld. De drang van het bijzonder onderwijs naar geldelijke gelijkstelling met het openbaar onderwijs won met de dag ruimer veld.

GOUDEN JUBILEUM:

Zes jaar later vierde E.H. L. Slosse ook het gouden juboleum van de meester Louis Delobelle en dat op 23.1.1890.

Niemand zal zich op heden nog iets van dit feest herinneren, want ook hier heeft de tijd al heel wat uitgewist. Als een zeldzaamheid mag toch aangehaald worden dat de plechtige jubelmis gedaan werd door de vier neven van de jubilaris, allen zonen van Bruno Delobelle.

Celebrant was pater Hilonius (Hendrik Delobelle) gardiaan van de Recoletten te Eeklo. Hij werd bijgestaan door zijn drie broers.

- P. Benedictus - Maria (Aloïs Delobelle) Predikheer te Hoei.
- Frans Delobelle, Redemptorist te St. Truiden
- Joseph Delobelle, Proost te Ruychoven (Bilsen) - Limburg.

Bij deze gelegenheid werd er ook een groepsfoto gemaakt die nog flink bewaard is gebleven en die door E.H. Slosse op de ommekant met al de namen van de aanwezigen werd voorzien

NOTEN:

- (1) E. DIERICK: Eeuwfeest van de zondagschool der knechten tot Iseghem, 1812 - 1912. Druk: J. De Busschere - Bonte, 1912 p.11
- (2) Een eerste decreet schafte op 14 februari 1790 de monniken met plechtige geloften af, in augustus 1792 werden ook al de andere kloostergemeenschappen ontbonden.
- (3) R. BEKAERT: Klooster der Grauwe Zusters, Ten Mandere, Jaargang VII, nr 3 (26).
- (4) R. BEKAERT: Klooster der Grauwe Zusters, T.M. 26, p. 25
- (5) Concordaat: 15 juli 1801
- (6) Kan. G.F. TANGHE: Parochieboek van Iseghem, Druk: Wed. De Schryver - Van Haecke, Steenstraat, Brugge 1862 - 1863.
- (7) De eerste jubilarisse van de zondagschool, meesteres Melanie ^{Ameye} tekende regelmatig en zorgvuldig alles op wat de zondagschool kon aanbelangen; zij gaf een beschrijving van die school in het grootboek dat jaarlijks gebruikt werd op de kansel voor 't afroepen van de prijzen. Dank aan haar aantekeningen zijn er veel bijzonderheden bewaard gebleven.
- (8) De twee jaar die de eerste communie voorafgingen (later ook de plechtige communie werden heel bijzonder besteed om de godsdienstkennis aan te vullen. Daarom had iedere week een heel bijzonder godsdienstuurkje plaats in Kerk of Kapel - DE LERING - geheten - waar het overhoren van catechismusteksten door een onderpastoor een ruim deel van in beslag namen. Het eerste jaar waart ge in de KLEINE LERING
Het tweede jaar heette men de GROTE LERING.
- (9) Kan. G.F. TANGHE: Parochieboek van Iseghem p. 252.
- (10) J.B. VANDE WALLE: Notitieboekskens, Ten Mandere, jaargang XI N°3
- (11) Melanie AMEYE: Register van de zondagschool
- (12) A. VIAENE, e.a. West-Vlaanderen: blz 124-125
- (13) M. AMEYE: Register van de zondagschool
- (14) M. AMEYE: Register van de zondagschool
- (15) Pastoor VERKEST: ° te Wingene 26.9.1795, priester gewijd 13.8.1820, onderpastoor St.-Maartens, Kortrijk 11.9.1820, PASTOOR TE IZEGEM 23.6.1829.
President en leraar in theologie aan 't provinciaal seminarie te Mechelen en daarna aan de katholieke universiteit in Leuven in sept. 1834, erekanonik van de hoofdkerk in Brugge 6.9.1837 en leraar in theologie op 2.2.1839. In 't klooster getreden op 27.9.1840 en geprofest op 2.2.1851. Als rector te Namen overleden op 6.9.1858
- (16) E. DIERICK: De geschiedenis van de congregatie der Jongeligen Druk: J. Dooms, 1897.
- (17) Standaert van Vlaanderen, 28 september 1861
- (18) Ook werd deze kapel wel een STUIVERSKAPEL geheten, omwille van de brooddeling van de dis na de diensten.
- (19) M. AMEYE: Register van de zondagschool
- (20) E. DHONT - DE WAEPENAERT. Quartiers géogéologiques des familles flamandes - Brugge 1871 blz 355
- (21) M. AMEYE: Register van de zondagschool
- (22) Zie plan van P.C. POPP (1836) Stedelijk archief Izegem.

LEERMEESTERS IN 1890

L. Brugge; J. Mullie; E. Laridon; H. De Clercq; E. Verbeke; A. Vanden Berghe; H. Brugge;
F. F. De Clercq; F. De Coninck; E. Ronse; J. Bourez; C. Claeys; A. Rosseel; A. Allewaert;
J. Van Haverbeke; L. Slosse; O. Van Rollegem; H. Dalle; C. Rebry; J. Dochy; A. Werbrouck;
E. Thibau; J. Tanghe; L. De Lobelle; F. Verbanck; H. Vande Putte; E. Dierick.

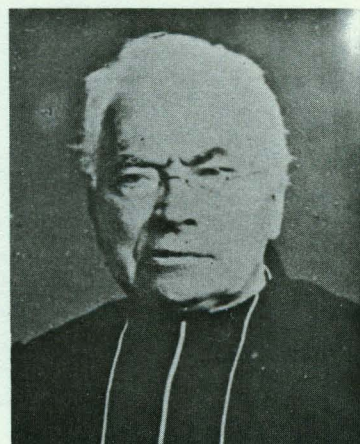
De meesteressen van de zondagschool bij het jubelfeest
op 20 december 1892.

E.H. Fredericus Van Coillie
1833-1841

E.H. Ludovicus Nollet
1841-1848 (*)

E.H. Isidorus Ampe
1848-1854

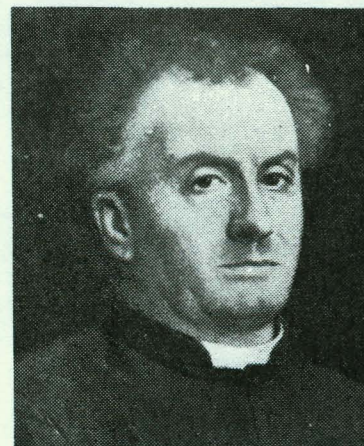
E.H. Ivo Volckaert
1854-1872

E.H. Leopoldus Slosse
1872-1891

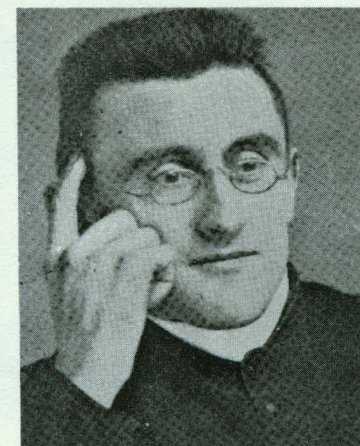
E.H. Eduard Lagace
1891-1901

E.H. Juliaan Foué
1901-1911

E.H. Joris De Backer
1911-1913

E.H. Etienne Moulaert
19.12.1913 - juli 1914

(*) E.H. Nollet reisde rond 1874 als bedevaarder naar Lourdes en Paray-le-Monial. De grote paternoster over zijn linkerschouder en het briefje op de borst zijn daar nog sprekende herinneringen van.

- (23) M. AMEYE: Register van de zondagschool
(24) A. VIAENE e.a.: West-Vlaanderen: blz 125-126
(25) Deze kapel werd in 1968 afgebroken om daarna op deze plaats een nieuwe repetitiezaal te laten optrekken.

VERGEET JE BIJDRAGE NIET TE
STORTEN VOOR 1973 - DIT IS HET
LAATSTE NUMMER VAN 1972. GEBRUIK
DE BLAUWE KAART ACHTERAAN IN DIT
BOEKJE.

"TEN MANDERE IS OOK EEN PRACHTIG EINDEJAARSGESCHENK.

BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN DE IZEGEMSE SCHOEISELNIJVERHEID.

Levering van schoenen, vervaardigd door onze Izegemse schoenba-
zen en schoenmakers, en bestemd voor de veldwachters van de Pro-
vincie West-Vlaanderen, tijdens de periode 1833-1838.

Op 5.9.1833 vroeg de heer Gouverneur van de Provincie West-Vlaan-
deren aan het toenmalig stadsbestuur om de Izegemse schoenmakers
bijeën te roepen en hen te vragen tegen welke prijzen zij 250
paar-schoenen, bestemd voor de veldwachters van de Provincie
West-Vlaanderen, konden maken in een tijdspanne van zes weken en
volgens een bijgevoegd model. In dit schrijven haalde de heer
Gouverneur o.m. het volgende aan "daar het blijkt dat in uw stad
bekwame schoenmakers zijn die kunnen wedijveren met deze van
Brugge".

Hierop moet ongetwijfeld tegenstand gekomen zijn vanwege de Brug-
se schoenmakers, voorheen belast met het maken van deze schoenen,
want de Bestendige Deputatie besliste daarna slechts de helft
(122 paar) van deze schoenen aan de Izegemse schoenmakers toe te
vertrouwen. Deze schoenen, enkel bestemd voor de veldwachters van
de districten Ieper, Kortrijk en Roeselare moesten geleverd wor-
den aan maximum 3 Nederlandse florijnen (1 Nederl. florijn = 2,10
Fr) het paar, ttz. hetzelfde bedrag waarvoor de Brugse schoenma-
kers deze schoenen vervaardigden.

De eerste levering werd toevertrouwd aan François Uyttenhove en
Jean Ronse. Na keuring door Joseph De Geest, wonende te Rumbeke
en Jean Derijckere uit Izegem, door het Stadsbestuur Izegem aan-
gestelde experten, werden ze door de 122 veldwachters uit boven-
vermelde districten te Izegem aangepast en afgehaald. Hiervoor

kreeg ons bestuur een nominatieve lijst van al deze veldwachters. Het daaropvolgend jaar mochten opnieuw 244 paar schoenen (thans 2 paren voor ieder veldwachter) geleverd worden, aan dezelfde prijs van het voorgaande jaar. Twintig schoenmakers-bazen werd bij loting aangeduid, zodat ieder ongeveer 12 paar schoenen te maken had. Jean Bougeois en Augustin Derijckere stonden in voor uitvoering en levering. Wegens de korte leveringstermijn (ongeveer anderhalve maand) moest dit keer beroep gedaan worden op een groter aantal schoenmakers. Na levering bleek dat twee paren niet met de opgegeven maten overeenstemden. Deze twee veldwachters moesten zich persoonlijk op het secretariaat aanbieden teneinde andere schoenen te bekomen. De niet passende schoenen werden geweigerd!

Op het einde van 1835 werd andermaal door de Provincie een bestelling van 244 paren schoenen gedaan, steeds te leveren aan de oude prijs van 6,30 fr, en te voltooien binnen een tijdsbestek van anderhalve maand.

Niet minder dan 50 schoenmakers hebben voor deze bestelling medegeloot, terwijl 21 met het lot begunstigd, aan de uitvoering ervan mochten deelnemen. De volledige levering werd toevertrouwd aan August De Ryckere en Eduard Dierick.

In 1837 werden 50 paren schoenen (thans alleen nog bestemd door de veldwachters van het district Roeselare) vervaardigd door Edouard Dierick à 6 Fr het paar. Er waren 44 kandidaten voor de loting. Ze werden toegewezen aan 8 schoenmakers.

In 1838 voerde Eduard Dierick opnieuw een gelijkaardige bestelling uit. Wat nà 1838 gebeurde, hebben wij niet meer kunnen nagaan. Vermoedelijk werden de bestellingen rechtstreeks - zonder tussenkomst van het Gemeentebestuur - aan onze Izegemse schoenbazen overgemaakt.

In bijlage geven we hierna de schoenmakers die op 16.9.1835 aan de loting hebben deelgenomen, met tussen haakjes, het aantal door hen vervaardigde schoenen.

Zie eveneens de lijsten van schoenmakers en schoenmakersbazen opgesteld door de heer A. De Jan en verschenen in Ten Mandere jrg III nrs 1 en 2/3.

1. Ameye Carlos (12)	26. Nonckel Antoine (12)
2. Bourgeois Jan	27. Nonkel Auguste
3. Bourgeois Judocus	28. Nonkel Francis (12)
4. Bourgeois Louis (12)	29. Nonkel Jan
5. Bourgeois Petrus (12)	30. Nonkel Louis (12)
6. Bourgeois François fs Eugene (12)	31. Renier Eduard (12)
7. Clement Francis fs Hilaire	32. Ronse Bernard
8. Dekeersschieter Florentin	33. Ronse Jan (12)
9. Dekeersschieter Modest	34. Ruyfflet Wittebold
10. Demeyere Pieter Jacob. (12)	35. Samoy Charles
11. Deprez Joannes	36. Schelpe Francis
12. Deryckere Augustin (12)	37. Schelpe Louis
13. Dierick Eduard (12)	38. Tanghe Jan (12)
14. Dierick Jan (12)	39. Uyttenhove Francis (vader)
15. Dierick Johannes	40. Uyttenhove Francis (zoon)
16. Dierick Louis (14)	41. Uyttenhove Jan
17. Driessens Petrus (12)	42. Vanackere Kinders
18. Dufour Joseph	43. Vanbelle Pieter (12)
19. Dupont Leo	44. Vandeputte H.
20. Duijkere Petrus	45. Vanderheeren Krs
21. Lapeire Wed.	46. Vanpachtenbeke ..
22. Lefere Auguste	47. Vandewalle Pieter (12)
23. Lefere Jan	48. Vandoorne Judocus
24. Meersschaert Petrus	49. Vanhoutte Brune
25. Nollet Joseph (12)	50. Vromman Francis (12)

Devos J. maakte eveneens 2 paren.

Bij de heer Andre Demeurisse kunt U een kaart
van Izegem krijgen - stadscentrum van 1746-
gemaakt door A. Vandromme naar Jr. De Bal. — 50fr.

MELANIE VAN BIERVLIET

- 2de DEEL.

HET INSTITUUT VAN DE H. FAMILIE ONDER DE LEIDING VAN
JUSTINE DE MONIE VAN 1883 TOT 1909.

JUSTINE DE MONIE was de meest geliefde leerlinge van Melanie. Melanie heeft in haar niet alleen haar opvolgster gezien, maar ook een vrouw die het leven van de H. Familie, zowel religieus als in pedagogisch opzicht kon dragen. Justine De Monie is niet weg te denken in de geschiedenis van het instituut.

Alhoewel niet in Izegem geboren, stamt Justine De Monie uit een eeuwenoude voorname Izegemse familie.

Petrus Ignatius DE MONIE, grootvader van Justine, had een kruidenierswinkel in de Nieuwstraat (nu huis Gezusters Baes). Hij was gehuwd met Julie Derynck uit Emelgem. Hij had twee broeders: Ignatius, handelaar in lijnwaad en burgemeester van Izegem (1835-1839) en woonde in de Marktstraat, nu gezusters Vanneste; en François die zich te Aarsele vestigde en aldaar tot de voornaamste ingezetenen van de gemeente behoorde. Grootvader Petrus ging het niet bijzonder voor de wind. Hij stierf in 1838 en liet zijn kinderen slechts een onbeduidende erfenis achter. Zijn zoon Henri was 16 jaar toen vader stierf. Hij ging op stiel bij een bakker, eerst te Izegem en in 1842 te Kortrijk. In 1843, meerderjarig geworden, huwde hij tegen de zin van zijn familie, beneden zijn stand met de weduwe Delaere, geboren Marie Maes, die reeds een kind had uit het eerste huwelijk (Sidonie). Op aandringen van zijn vrouw vestigde hij zich te Zwevezele. Zijn vrouw was afkomstig van die gemeente en ze konden zich vestigen in een klein huisje van haar oom. Ze openden er een bakkerij

en kruidenierswinkeltje. Ze kregen drie kinderen: Melanie (1844) Franciscus (1846, stierf reeds in 1847) en JUSTINE (15 december 1847). Op 1 september 1849 sterft moeder De Monie, Melanie is vijf jaar en Justine nog geen twee. Nu rijzen de moeilijkheden. De familie Delaere eisen de erfenis van Sidonie, het dochttertje uit het eerste huwelijk. Henri is ontmoedigd en kan geen hulp verwachten van zijn familie uit Izegem. Hij laat de bakkerij over aan zijn knecht en gaat naar Ruddervoorde op het gehucht "De Westkant" wonen. Hij treedt als knecht bij een bakker in dienst. Sidonie, de stiefdochter, gaat naar de kostschool te Ruiselede, waar een zuster van haar moeder les geeft (Sidonie huwde M. Cattoor, stierf in 1891 een dochter, Augusta nalatend, die in 1900 op twintigjarige leeftijd overleed na het beëindigen van haar studies in de H. Familie te Tielt). Melanie en Justine worden uitbesteed op een gehucht bij brave pachters, Charles Dobbelaere-Marie De Mynck. Marie, in de volksmond Mietje genoemd, houdt er een schooltje voor de kinderen van de omgeving. Over die kinderjaren zei Justine: "Ik groeide op ver van de wereld. Ik kende noch de genoegens van een eigen haard, noch van het leven. Maar om vrij uit te zeggen, ik maakte er mij geen zorgen over. Al mijn aandacht ging naar de bloemen, het gezang van de vogels, het stoeien door de velden en de bossen; een grashalm, een dauwdruppel, een mierennest langs de boord van de gracht waren voldoende om mij in begeestering te brengen. "Justine wordt zeven jaar en Mietje moet haar schooltje opgeven. Melanie en Justine moeten nu naar de dorpschool van Ruddervoorde. Twee jaar later besluit Henri De Monie zijn werk op te geven en gaat werken bij bakker Vermeulen te Elverdinge.

Intussen leefde in Aarsele, François De Monie, oom van Henri. In 1845 verloor hij op 8 dagen tijd zijn vrouw, Rosalie Vandendriesche en zijn 21 jarige dochter Delphine. In 1851 sterft François vier kinderen nalatend: Emiel, de oudste, studeert geneeskunde te Leuven (vestigde zich te Ingelmunster en overleed op 11 november 1866), Leopold volgt seminarie en Polidoor gaat naar het college. Leonie, de dochter, 18 jaar heeft zo pas haar normaalschoolstudiën

Zuster Justine De Monie in 1903.

(Naar een schilderij van graaf Jacques de Lalaing.)

BIDPRENTJES VAN DE GEZUSTERS VAN BIERVLIET

"L'âme d'un saint est un trésor, et il est bon d'en posséder un qui l'a été, et qui l'est encore. C'est un trésor qui se conserve, et qui se transmet, et qui se communique, et qui se récompense."
 P. LACORDAIRE, t. II, p. 11.

PIEUX SOUVENIR
 DE DAME

MARIE-ROSALIE DE ST-JOSEPH
 (ROSALIE VAN BIERVLIET)
 FONDATRICE & PREMIÈRE SUPPLÉMENTAIRE GÉNÉRALE DE LA
 CONGREGATION DE LA SAINTE-FAMILLE,

Née à KERHEM le 9 Avril 1809, d'après le calendrier 1809, mais non à l'âge exact, sans l'original exact de l'acte de naissance, n. de. 1809 et 1809.

Elle était de ces miséricordieux, dont la bonté n'a jamais fait défaut; avec leur race se continue le bien; leurs enfants sont un vrai héritage, et leur descendence est restée fidèle à l'habitude du Seigneur; si leur race et leur gloire ne doivent disparaître.

ECCL. XLV, 13.

Semez votre grain dès le matin, et par le soir votre main ne cessera point de semer; parce que vous ne savez lequel des deux lèvera le plus tôt, et celui-ci ou celui-là, ou même encore, l'un et l'autre.

ECCL. XI, 6.

O mes filles en J.-C., jouez-vous à moi, pour demander à Dieu le salut des âmes. C'est pour cette fin qu'il vous a réunies dans ce asile. C'est là votre vocation; ce sont là vos affaires; là doivent tendre tous vos desirs et vos travaux.

Ste THÉRÈSE (CH. DE LA F. F. I.)

Entreprenez de grandes choses sous la protection de la Mère de Dieu; et, si nous sommes tendres dans son amour, elle nous obtiendra ce que nous désirons.

Ste JEANNE DE SALES.

Je prie pour avocat et protecteur le glorieux saint Joseph... Il m'a toujours exaucée au delà de mes prières et des mes espérances... Connaissant par une si longue expérience l'efficacité de saint Joseph auprès de Dieu, je voudrais personnellement à tout le monde de l'honorer d'un culte particulier.

Ste THÉRÈSE (VI VI)

Chères enfants de la Sainte-Famille, Dieu a disposé en nous les degrés de la charité. Ces degrés, les voici: il faut aimer Dieu d'abord; puis, après Dieu, votre père et votre mère. S. JACQUES.

Jésus, Marie, Joseph, éclairiez-nous, secourez-nous, sauvez-nous. Ainsi soit-il.

1809, 1809 et 1809.

Thielt, J.-D. Mouton, imprimeur.

P. LACORDAIRE   P. LACORDAIRE   JOSEPH

PIEUX SOUVENIR
 DE DAME

MARIE-HENRIETTE VAN BIERVLIET
 DE LA SAINTE-FAMILLE

Née à KERHEM le 3 Avril 1809
 et pieusement décédée en la maison-mère de la Sainte-Famille à THIELT, le 29 Février 1892

Elle a marché dans l'innocence, dans l'humilité, dans la fidélité à sa règle, durant ses trente-deux années de vie, pieusement. Qui n'est-ce qui monte à sur la montagne du Seigneur, qui ne dit, pour nous son Dieu saint? C'est qui à les mains arrosées et le cœur pur.

Ps. XXXIII, 1-4.

D'une douceur angélique et d'une attention à toute épreuve, elle savait gouverner les cœurs de ses élèves et leur parler avec clarté de son amour pour le Dieu de toute bonté. Les pauvres et les petits enfants étaient ses amis de choix. Heureux ceux qui sont dans, car ils partagent sa terre.

MATTH. V, 4.

Sa fervente dévotion au sacré Cœur de Jésus semblait embraser toute la maison. La cendre défunte aurait pu dire à ces trois âmes saintes: Il n'y a que le cœur humide qui est capable d'entrer dans le Cœur de Jésus, de l'aimer et d'en être aimé.

B. MARGUERITE-MARIE.

Jésus, Marie, Joseph, je vous adore, mon cœur, mon esprit et ma vie. Jésus, Marie, Joseph, soyez tous saints, soyez toujours avec moi, Jésus, Marie, Joseph, soyez que j'erre en votre sainte compagnie.

Miséricordieux Jésus, donnez-lui le repos éternel.

R. I. P.

Thielt, J.-D. Mouton, imprimeur.

Bienheureux ceux qui meurent dans le Seigneur, car leurs œuvres les suivent. APOC.

✠

A LA PIEUSE MÉMOIRE
 DE MADEMOISELLE
Pauline-Virginie VAN BIERVLIET,
 Membre du Tiers Ordre de St-François d'Assise
 et de toutes les Associations pieuses:
 Née à KERHEM, le 9 Avril 1811
 et pieusement décédée à THIELT, le 8 Juin 1892.

La mort a terminé la longue lutte du corps avec les souffrances qui l'assiégeaient... L'heure de la récompense est arrivée; l'ouvrage a rempli sa tâche, sa journée est finie; la mort l'introduit dans son repos. S. EMER.

Elle nous a apparu comme la femme forte des Saintes Ecritures, vigilante et vertueuse, laissant à toute sa famille un exemple frappant de courage et de résignation. PROV.

Les vierges sont les fleurs odoriférantes de l'Eglise, le chef-d'œuvre de la grâce, l'ornement de la nature. L'œuvre de Dieu où refléchit la beauté de l'Agneau sans tache; elles sont la portion la plus illustre et troupeau de Jésus-Christ. Elles ont commencé d'être sur la terre ce que nous serons un jour dans le Ciel. S. CYPR.

Aimée de Dieu et des hommes, sa mémoire est en bénédiction, honneur l'honneur qui soulage le pauvre et l'indigent; le Seigneur le délivra au jour du malheur.

ECCL. - Ps.

Sur terre, o Marie, j'étais votre enfant, maintenez maintenant que vous êtes ma Mère. S. ANSELME.

O vous qui m'avez tant aimée, ne pleurez pas. Je prierai pour vous et vous témoignerez ma reconnaissance quand je serai devant le trône de Jésus.

Miséricordieux Jésus, donnez-lui le repos éternel.

1811, 1811 et 1811.

Thielt, J.-D. Mouton, imprimeur.

O onbevleete Maagd, gij weet het, ik heb uw glorieuk voorrecht altijd bezield, altijd gekoerd. Aan U denken, zeg ik tot mij zelve: Gelukkig zij die de onbevleete Maagd hier op aarde mochten zien! Gelukkig diegenen, die haar in den hemel zullen aanschouwen! Dit moge voor eeuwig mijn lot wezen! (MAAND VAN MARIA.)

✠

TER ZALIGE GEDACHTENIS
 VAN DAME
MARIE-MELANIE VAN BIERVLIET,
 STROEFSTER DER HEILIGE FAMILIE,
 geboren te Kerhem den 15 Juli 1813
 en godvruchtig overleden te Thielt den 1 Mei 1892.

Voorzienigheid, Voorzienigheid! gij hebt over mij gewaakt van mijne teedere kindsheid af, en tot op heden mijne schreden geleid; en wanneer gij mij den dood zult toebrengen, zal ik deze met de kalmte der hoop ontvangen; en wanneer gij mij den glans van uw goddelijk aanschijn zult toonen, dan worden mij in die glorie al de wonderen van liefde geopenbaard, waarvan ik nu het nederig en onwetend voorwerp ben, maar waarvoor ik U in alle eeuwen der eeuwen zal gebenedijden. (MEMORIAAL.)

Wij lezen in het heilig Evangelie dat de penning in de schatkist des tempels neergelegd en het glas water in den naam des Heeren gegeven, niet zonder belooning zullen blijven. O! welk is niet de waarde eener ziel, vergeten met dien penning, met dat glas water! Al hadden wij er slechts eene enkele verlicht, eene enkele tot de zaligheid geleid, Hij die al zijn bloed vergoot om die ziel vrij te koopen, zal er voor altijd rekening van houden!...

... In eenige dagen, eenige jaren komt voor mij de rust des grafes... Dat uit de plechtige stilte een enkel machtig woord in uw geheugen weerklinkt, door het hart van J.-C., in uwe herten, met mijne gedachtenis vereenzelvigd blijve: *Sinite parvulus venire ad me!* (OVERLEVING.)

O soete drieënheid dezer aarde, o Jesus, o Maria, o Joseph, waakt over ons! en geeft aan onze geestelijke familie én te zijn van hart en van ziel, opdat zij steeds den schoonen naam waardig blijve, dien de H. Kerk haar heeft willen toestaan. (OVERLEVINGEN.)

(1813, 1813 en 1813.)

en blijft alleen achter in het grote burgershuis met een oude hovenier en een huishoudster. Zij vreest de eenzaamheid en besluit Justine bij haar te nemen. Haar broeders en Justines vader zijn akkoord en Justine komt in Aarsele terecht. Tien dagen na haar aankomst schrijft Leonie aan Madame Melanie te Tielt: "Onze kleine Justine is sedert 10 dagen bij mij en heb ik mij ingezet als onderwijzeres. Mijn leerlinge is slechts 9 jaar oud, groot en sterk als ze is, zou men haar elf tot twaalf wanen... De gedweeheid van mijn leerlinge en de vooruitgang die zij maakt overtreffen al mijn verwachtingen... dit arme meisje is mijn troostende engel geworden in mijn eenzaamheid..." Stilaan groeide er tussen Leonie en Justine een genegenheid als tussen moeder en kind. Op 11 april 1859 deed Justine haar eerste communie in de parochiekerk van Aarsele. Vader De Monie en haar half-zuster Sidonie Delaere woonden het grootse feestmaal bij. Haar zuster Melanie; die bij de zusters van O.L.Vrouw Oudenburg op kostschool was kon niet aanwezig zijn. (Melanie werd zuster Sylvia bij de zusters van O.L.Vrouw te Namen en stierf te Gent op 6 november 1923).

Nu werd Justine aan de zorgen van de dames van de H.Familie te Tielt toevertrouwd. Justine was een zeer knappe studente. In het schooljaar 1862-1863 eindigde zij haar middelbare studiën en was nog één jaar te jong om naar de normaalschool te gaan. Melanie stuurde Justine naar het pasgeopend pensionnaat te Brussel. Tijdens haar normaalschoolstudiën hielp zij in haar vrije uren de minderbegaafden. Zij haalde haar diploma met grote onderscheiding. Justine besliste het kloosterleven te aanvaarden, Leonie verkreeg van de zusters van de H.Familie de toelating om Justine gedurende 1 jaar bij haar te houden als voorbereiding op haar noviciaat. Zij treedt in het noviciaat en op 2 februari 1869 neemt zij het kleed aan en wordt Madame Marie-Justine van de Engelbewaarder. Het is Kan. Van Hove, weeral een geboren Izegemnaar, President van het seminarie te Roeselare die de geloftaflegging voorziet.

Justine ontpopte zich als een buitengewone pedagoge. Na het ver-

lof van het schooljaar 1873/74 werd zij overste te Leuven en in 1883 algemeen overste van de H.Familie;

EERSTE WIJZIGINGEN DOOR Mme. JUSTINE

1. DE CONGREGATIE:

In maart 1886 werd het noviciaat terug ingericht onder de leiding van Mme. Justine. Allerlei wijzigingen werden ingevoerd, waar de stichteressen het niet altijd mede eens waren. Justine toonde zich wel zeer ontvankelijk tegenover de wensen van de stichteressen, maar had toch wel nieuwere gedachten.

2. DE KOSTSCHOOL:

Ook de kostschool had dringend enige wijzigingen nodig. Mme. Justine had een zware dubbele taak: Die van algemene overste naast die van plaatselijke overste te Tielt. Haar hoogste bekommernis, was het onderwijs. Jonge leerkrachten, suggereerde zij nieuwe methoden. Zij stelde nieuwe boeken ter beschikking en elke klas kreeg zijn welbepaald programma. Collectieve straffen werden afgeschaft. Orde en tucht was voor haar een kwestie van gedurige contactname met de leerlingen. Praktijken zoals overdreven snoep en wijn werden afgeschaft. Waar Mme. Melanie eerder in een ivoren toren woonde en leefde, stond Justine open voor gemoedelijke en veelvuldige omgang met de leerlingen. Zij hield boven alles van de normaalschool en gaf haar leerlingen regelmatig pedagogische richtlijnen.

3. NIEUWE AFDELINGEN:

Afdeling snit: In 1885 besliste de minister dat er lessen van handwerk snit moesten ingericht worden. Mme. Justine deed onmiddellijk een lerares snit komen van de Guimardstraat. Om de methode uiteen te zetten aan één religieuze. Gedurende het groot verlof werd een cursus in snit en tekenen ingericht, waar-
bij 24 zusters zich in die nieuwe taak trachten te bekwamen.

24 Lagere afdeling: Sedert de stichting van St. Marie waren in

Vlaanderen wel kostscholen bijgekomen, maar in veel mindere mate lagere scholen. In 1884 was een betalende school voor kleine jongens opgericht en op 3 oktober 1884 vroeg Mme. Justine toelating om een lagere niet betalende school voor volkskinderen op te richten, die zou dienen als oefenschool. De studenten van de normaalschool konden aldus gunstig werken in de praktijk.

Huishoudschool: In 1889 voegde Mme. Justine een huishoudschool toe aan de lagere afdeling omdat: "Voor een goede verstandhouding in het gezin, de eerste vereiste vanwege de vrouw een goede huishouding is."

Société de charité: Zij wilde de leerlingen van de kostschool aanzetten tot liefdadigheid. Daartoe richtte zij die société in. Zij leerde de leerlingen, ter gelegenheid van Sint Niklaas, geschenken te geven aan de kinderen van de oefenschool. In die school zaten de armeren en was er gelegenheid om soep en klederen te bedelen.

De verkiezingen van 1879- hadden gemaakt dat het leerlingenaantal flink gedaald was. Toen in 1884 kwam de triomf van de katholieken en werd de ongelukswet te niet gedaan. De normaalschool Tielt werd wettelijk aangenomen. Het was Mme. Melanie, die als gewezen overste op 16 juni een vraag tot aanneming deed aan de minister van onderwijs (Jacobs). Op 22 december bekwam het instituut de heraanneming van de staat. De wet legde de verplichting op dat de helft van het onderwijzend personeel moest bestaan uit gediplomeerden. De bisschop van Brugge, om meer invloed te hebben in de inrichtingen, vroeg aan Mme. Justine om religieuzen van het bisdom in haar normaalschool te aanvaarden. Gedurende het verlof en enkele maanden van het schooljaar konden deze zich dan voorbereiden tot een aanvullend examen dat vereist werd voor degenen die niet regelmatig een normaalschool gevolgd hadden.

Stichting van een middelbare normaalschool in 1886.

Onder liberaal bewind waren te Brussel en Luik speciale afdelingen opgericht en onderwijzeressen van de hogere graad te vormen. Een wet van 1881 maakte het mogelijk, middelbare scholen voor

meisjes op te richten. Het onderwijs zou er gegeven worden door regentessen. Mme. Justine wenste dan ook een middelbare normaalschool op te richten in Vlaanderen. Er bestond slechts één niet-gesubsidieerde middelbare normaalschool, deze van Waver. De geldelijke lasten echter schrikten haar af. Ze bezocht minister Woeste, Mgr. Lambrechts van Gent, Mgr. Goossens pasbenoemd aartsbischop van Mechelen, Senator Mulle de Terscheuren van Tielt en de bisschop van Brugge. Allen steunden Mme. Justine en zetten er haar toe aan zulke afdeling te doen aannemen door de staat. Aan de ouders van de leerlingen en aan alle kloostergemeenschappen werd de oprichting aangekondigd. Duur, voorwaarden en toelatingsexamen werden bekend gemaakt. In tal van persbladen werd het initiatief aangekondigd: (St. Gredoriusblad, La Patrie, Le Patriote, Le Bien Public, La Gazette de Bruges, La Gazette de Charleroi, De Koerier van Kortrijk).

MOEILIJKHEDEN:

1. Het toelatingsexamen moest afgenomen worden door een afgevaardigde van het ministerie. Het toelatingsexamen van Tielt had dus geen waarde.
2. Mgr. Goossens vond het niet passend dat religieuzen van het bisdom Mechelen, in een ander bisdom onderwijs zouden ontvangen.
3. Het feit dat de leerlingen zich moesten aanbieden voor een centrale jury, schiep natuurlijk moeilijkheden. Minister Woeste gaf aan Mme. Justine de raad een tussenkomst van Eerste minister Beernaert te vragen. Minister Thonissen echter liet weten dat zowel vrije als officiële scholen zich moesten voegen naar de bestaande wet en dat de jury door hem zou vastgelegd worden. Men begon met 10 leerlingen degelijk voor te bereiden op het examen. Op 18 december 1886 verklaarde Min. Woeste in een omzendbrief dat zowel voor de vrije als voor de officiële scholen, het onderwijzend personeel het belangrijkste deel van de jury zou uitmaken. Een besluit van 7 juli 1887 gaf de definitieve regeling van de examens van regentes en de opsomming van de verscheidene juries. Bij deze van de vrije scholen behoorden 7 prof.

van het vrij onderwijs, waarvan 6 behoorden tot het onderwijzend personeel van Tielt. De andere examinatoren behoorden evenals de voorzitter tot het officiële onderwijs.

Tielt haalde een merkwaardig succes in de examens. Slechts een kandidaat slaagde niet.

STICHTING HELMET 1891 - 1900

Op het einde van 1890 waren veel leerlingen van het bijhuis te Brussel aangetast door mazelen. Er werd uitgezien naar een stuk grond of een gebouw buiten het centrum van de stad. Het kasteel Helmet, Chaussée de Chaumontel, ten noorden van Schaarbeek was sinds drie jaar te koop en behoorde aan Mme. Vandersmissen, schoonzuster van generaal Vandersmissen. Het huis van Tielt miste ruimte en men zou het noviciaat kunnen overbrengen naar Helmet. Het huis werd aangekocht, vergroot en geopend op 15 april 1890.

STICHTING TE GUATEMALA 1896 - 1900

Op 15 sept. 1821 bekwam Guatémala de onafhankelijkheid. Onder het bestuur van Leopold I was daar een kolonie opgericht. Mvr. Van de Putte, oud-leerlinge van Tielt was daar dienstbaar in een wezenhuis. Ze had hulp nodig. Geestelijken werden verjaagd en Mvr. Van de Putte vroeg hulp aan de zusters van Tielt. Enkele religieuzen van de H. Familie werden gezonden als missionarissen.

HET INSTITUUT NU

OP DE HULST: In de Kromwalstraat werd het vernepen. Moeder Hyacinthe Weghsteen (4° algemeen overste) bouwde zeer ruim op de Hulst. De gebouwen waren ongeveer voltooid toen de eerste wereldoorlog begon. De Duitsers maakten er de "LUDWIG KAZENRE" van. De zusters werden uit hun klooster verdreven en de leerlingen vonden onderkomen in particuliere huizen. Na de oorlog werd het huis hersteld en op 14 jan. 1920 kon de H. Familie haar nieuwe

woonst betrekken.

In 1920 werd het Nederlands als voertaal in de normaalschool ingevoerd. In 1924 was de school volledig vervlaamst.

In 1928 : oprichting van de hogere normaalschool voor landbouwhuishoudkunde.

Om gegronde redenen werd die inrichting in 1934 geschorst.

In 1928 een Grieks-Latijnse afdeling.

Nu bestaat er ook een instituut voor laborantines.

WERKEN VAN MELANIE VAN BIERVLIET:

- L'Ange gardien, Doornik, Casterman, 1891
  - Ave Maria, lectures pieuses pour le mois de Marie, Doornik, Casterman 1871
  - Biographie de Monsieur Darras, Doornik, Casterman 1855
  - Le bon Genie, Leuven 1874
  - Le bouquet littéraire des pensionnats de demoiselles, Doornik, Casterman 1864
  - Causeries littéraire et morales sur quelques célébrités épistolaires, Doornik, Casterman 1841
  - Conférences pieuses adressées aux enfants de Marie, Doornik, Casterman 1839
  - Délices des enfants de Marie, Gent, Van Rijckegem, 1836, Doornik, Casterman 1889
  - De l'éducation dans les pensionnats de demoiselles, Doornik, Casterman 1863, 1885 (werd vertaald in Nederlands en Duits)
  - L'élève de St. Cyr ou l'enfant qui jeûne pour sa mère, 1852
  - Entrée dans le monde, lettres à mes élèves sur divers sujets de philosophie religieuse et morale, Doornik, Casterman 1873, 1878
  - La fête des lilas, Doornik, Casterman, 1862
  - Filles d'Eve, Brussel, société Belge de librairie, 1893
  - Galerie des femmes de la bible, Doornik, Casterman, dl.I, 1886; dl.II 1887
- 28- Korte overwegingen voor religieuzen-onderwijzeressen, vertaald door W.I.M. Herscheit, Leiden, Van Leeuwen, 1889.

- Levensbeschrijving van de zeer eerwaardigen heer Joannes Marcellinus Darras, pastoor-deken van Thielt, Doornik, Casterman, 1856
- Mémorial des élèves de la Sainte-Famille, instructions religieuses et morales pour les jeunes personnes, Doornik, Casterman, dl.I 1869; 1890 dl.II, 1872
- Mort de sa majesté la reine des belges, Louise-Marie-Thérèse-Charlotte-Isabelle d'Orléans, Doornik, Casterman 1850
- Petites méditations pour les religieuses institutrices, Leuven, Peeters, 1878; Doornik, Casterman 1890
- Les plantes de la bible, Doornik, Casterman 1885
- Raynaldo en Sélima, ou un fils et une filles des croisés, Brussel, Vandeborgh, 1846; Doornik, Casterman 1896
- Raynaldo en Sélima, of de zegepraal der christelijke godsdienst, vertaald door G.E. FOLLING, Rotterdam, Van Belle, 1854, 1864
- Rome et le Pape, Tielt, Vanwelden-Gaulin 1848
- Les sciences du vrai bonheur, pour les jeunes personnes du monde, Doornik, Casterman, 1854, 1875 (zie bijlage n° 34 - appreciatie door Alex Rodenbach)
- Souvenir de l'hiver 1846-47 en Flandre, Brussel, Vanderborgt
- Souvenir du pensionnat, Leuven, Van Linthout en Vandenzande, 1836, 1892
- Vie de Saint Etienne de Citeaux, Doornik, Casterman 1846, (vert.)
- Vierges martyres de la primitive église, Doornik, Casterman 1888
- Ueber weibliche Erziehung, vertaald door W. Ritter, Regensburg, Manz, 1867
- De wetenschap van het ware geluk, een noodzakelijk handboek voor jonge lieden uit de beschaafden stand, vertaald door G.E.Fölling, Rotterdam, Van Belle 1865

Meerdere van al deze werken werden herhaalde malen herdrukt, Melanie schreef dus hoofdzakelijk over opvoeding en godsvrucht. Ze schreef één roman; "Raynaldo et Sélami" die ook bewerkt werd voor toneel.

BIBLIOGRAPHIE:

1. archief van de congregatie van de H.Familie, Tielt
2. Stadsarchief Tielt
3. Stadsarchief Izegem
4. Geschiedenis van Iseghem door eenen kanonik van het kapittel van Brugge, uitg. D. Van Hee, Dl. I, 1852; Dl. II, 1863.
5. Verhandeling door zuster Christiane Pottelberghe: "Melanie Van Biervliet, pedagoge"
Wij danken zuster Christel, die onder leiding van Prof. Dr. M.A. Nauwelaerts, haar prachtige verhandeling schreef. Met dit buitengewoon moeilijke werk, behaalde zij haar licentiaat in de Pedagogische wetenschappen aan de katholieke universiteit te Leuven.
6. L. Mahieu, Madame Justine De Monie, Brussel, Dewit, 1930.

Iseghem 1640 - DIT PLAN VAN ONZE
STAD DOOR ANT. SANDERUS KAN OOK UW.
WOONKAMER SIEREN - U KUNT HET BE-
STELLEN BIJ DE HEER A. DEMEURISSE
STADHUIS - ZAAL 12. PRIJS: 50 FR.

GROTEN VAN BIJ ONS :

MARIE JACOBA WERBROUCK

KUNSTBORDUURSTER. - 1721-1801

De nota's werden genomen uit de aantekeningen van de Brugge-ling P. 1e DOULX (einde van de XVIIIe eeuw^o) (1)

Marie Jacoba "Werrebroeck" werd te Izegem geboren op 4 april 1721, als dochter van Jacobus Werrebroeck, herbergier uit "DE CROONE" (2) en van Catherine Jacoba Langendouncks. Deze herberg van haar vader stond op de west-hoek van de Marktstraat recht over de hostellerie "DEN HERT".

"Deze juffrouw was al vroeg begaafd met een goed verstand en geest. Zij liet dit voornamelijk blijken in haar kunstvolle handwerken van tapijtweverij, waarin zij zo uitstekend was. Zo is zij in grote achting gekomen en zij werd bezocht door ieder die kunstkenner of liefhebber was. Zelfs de vreemdelingen aanzagen haar werken met bewondering.

Al haar kunstwerken waren in een kamer geplaatst, die van zonnelicht bevrijd was. Deze kamer werd betreden zo er kunst-kenners of vreemdelingen een bezoek aan deze Izegemse kunst-nares brachten,

Buiten deze waardigheid bezat zij de kennis van de Nederlandse Franse en Engelse taal, en zoals zij zeer verstandig was, zo was zij zeer aangenaam in haar gesprekken en zacht in 't uit-drukken van haar eigen gedachten.

Zij had een enige broeder, de E.H. Jacobus Werbroeck, kanunnik en cantor van de collegiale kerk van O.L. Vrouw binnen Kortrijk Na het overlijden van haar broeder, woonde zij en kocht haar tafel in het klooster van de religieuzen binnen Izegem.(3)

Door de hoge ouderdom en de uitputting van 't verstand werd zij op 't laatst wat krankzinnig, zodat zij dit tijdelijk leven

heeft verlaten op dinsdag, 10 frimaire, an X. (1.12.1801)
Uit de overlijdensakte weten we dat ze toen in de Gentstraat woonde. Een van de getuigen, Jean François Gellynck, "aubergist," 67 jaar, wonende in de Gentstraat laat ons licht onderstellen dat de kunstborduurster de laatste jaren van haar leven in "DE CROONE" heeft doorgebracht, daar ze geen andere verwanten meer had. Zij werd bij haar broeder begraven te Izegem.(4)
Na haar dood werden al haar kunstwerken alhier openbaar verkocht.

Werken van Jacoba Werbrouck:

- Een Muzelman: levensgroot en ten halven uitgewerkt gekocht door Jonker Desiderius Van Huerne van Brugge.
- Een St. Paulus: eveneens levensgroot en ten halven uitgetekend. Dit werk ging naar de stad Leuven.
- Een St. Jacob: levensgroot en ten halven uitgewerkt. werd door dezelfde heer aangekocht.

Deze eerste drie werken waren onder glas in kaders gezet.

Verder werden ook nog verkocht:

- Oude man met purperen vest: gemaakt naar een schilderij van Rembrandt van Rijn, gekocht door Jonker Jozef Van Huerne, heer van Schiervelde van Brugge. Ook dat werk was met een kader en glas versierd.
- O.L.Vrouw: levensgroot en ten halven uitgetekend, is ook naar Leuven getrokken.
- Twaalf stukken: half levensgroot en ten halven uitgetekend, zijn eveneens naar Leuven gegaan.
- Drie allerkleinste stukken in zijden tapijtwerk, anders gezegd in "petit point" uitgewerkt, ieder staande op een viervoetig dier, naar printen gemaakt, waarvan één in Izegem verkocht.
- Twaalf stoelen, waarvan op de rugstukken de twaalf apostelen verbeeld stonden. Het overige, benevens de zitplaten waren versierd met grote, maar mooie bloemwerken dewelke verkocht werden aan een persoon van Meulebeke.

NOTEN:

- (1) Uit de aantekenboeken van Goethals-Vercruysse
- (2) Voorheen heette deze herberg "DEN KETELE" en later werd dezelfde herberg "DE BLAUWE KROON" genoemd. Ze was in 1626 geerigeerd "onder den Prinsdomme."
Naast "De Blauwe Krone" hadden we de beenhouwerij van Peetje Ghekiere. (cfr. T.M. 3.VIII p. 40)
- (3) In 1798 werd het klooster publiek verkocht. Zo eindigde voor J. Werbrouck haar pension in 't klooster en laat de overlijdensakte vermoeden dat ze terug naar haar huis ging in de Gentstraat.
- (4) In die periode was het kerkhof nog rond de kerk (tot in 1806).

STEDELIJK SCHOEISELMUSEUM

STEDELIJKE LEERGANGEN, WIJNGAARDSTRAAT, 5.

* VASTE OPENINGSUREN:

ELKE ZATERDAG VAN 10u TOT 12u.
TOEGANGSPRIJS: 10 FR. PER AFZONDERLIJK PERSOON
5 FR. PER PERSOON IN GROEP.

* BIJZONDERE BEZOEKEN: AANVRAGEN BIJ

- CONSERVATOR: HR. R. BEKAERT, ST.-CRISPIJNSTR. 37. TEL. 051/33499
- SECRETARIS: HR. A. DEMEURISSE, STADHUIS, TEL. 051/322.04

DE BRUGSTRAAT.

IN 1826 - 1827

De nummering begint aan de Baertshofstraat naar de Mandelbrug en terug van de Mandelbrug naar de Grote Markt

Kad.nr	Eigenaar	Huisnr	Bewoner
196	Felix VANDEWALLE, koopman	1	Felix VANDEWALLE echtg. Berlamont Coleta, winkelier
195	PARMENTIER Jan, koopman	2	THYVAERT Michel echtg. Vandenberghe Valeria, mandenmaker
194	STAUTHAEMER François	3	DHOOGHE Joannes echtg. Laridon Eugenie, borstelmaker
193	VANBIESBROUCK Pieter, kammeslager	4	VANBIESBROUCK Petrus echtg. Beerlandt Theresia, riemaker
192	Wed. DIERICKX Joannes	5	HELLEBUYCK Francisca Wed. Joannes DIERICKX, schoenmak.
191	MAES Gaspard, advocaat	6	DIERICKX Joannes echtg. Declerck Regina, schoenmaker
190	CLAERHOUT Julien, tapper	7	CLAERHOUT Julien echtg. Waerlop Theresia, herbergier (Schuttershof), voerman
189	SABBE Jan, lintwever	8	LONCKE Joannes, echtg. Terriere Amelia, winkelier
188	idem	9	VERBRUGGHE Lodewyck echtg. Decoutere Marie-Anne, zilversmid
187	BINCKET Joseph, klompenmaker	10	BINCKET Joseph echtg. Thyvaert Victorine, kloefmaker
186	VERBEKE Petrus	11	VERBEKE Petrus echtg. Corneille Marie Therese, bakker
185) 184) 183)	DAVID Arnoldus	12	DAVID Arnoldus echtg. Vanoutryve Barbara, olieslager
182) 181)	MEERSCHAERT Eugene, winkelier	13	VERMEULEN Constantin echtg. Beernaert Catharina, winkelier
34 180	THILLEUR Bruno, lintwever	14	VANHOVE Severinus echtg. Verafaille Agnes, winkelier

Kad.nr	Eigenaar	Huisnr	Bewoner
179	VANDECASTEELE Leonard	15	VANDECASTEELE Edouard, particulier, echtg. Vangheluwe Theresia
178	BLONDEEL, winkelier, (Kortrijk)	16	VANHAEVERBEKE Petrus echtg. Librecht Coleta, winkelier
177) 175) 174)	BERLAMONT Louis, brouwer	17	BERLAMONT Lodewijk echtg. Vyncke Maria, brouwer
173	Hertog van Arenberg, Ar- lay (Frankrijk)	18	VANOUTRYVE Cornelis echtg. Geldhof Marie-Anne, winkelier
172	idem	19	KERCKHOF Theresia, spinner
171	idem	20	DIERICKX Petrus echtg. Clarysse Coleta, schoenmaker
170	idem	21	DEJONGHE Joseph echtg. Vanthieghem Theresia, werkman
168	BERLAMONT François, slachter	22	BERLAMONT François echtg. Vanoutryve Barbara, vleeschhouwer
166	VERBANCK Franciscus, winkelier	23	VANACKERE Joannes, Martinus, Barbara, Marie en Theresia, schoenm.
165	KERCKHOF Jan Baptiste, winkelier	24	AMEYE Amandus echtg. Dhaelewijn Isabelle, slachter
164	BERLAMONT François, slachter	25	VANOUTRYVE Isabelle, herbergierster
1	MULIER Jan Baptiste	26	MULIER Jan Baptiste echtg. Windels Rosalie, bakker
2	DISCH VAN EMELGHEM	27	RENIER Petrus echtg. Vandenbroucke Pauline, schoenmaker
3	WEDUWE ANDRIES (Thielt)	28	JANSSENS Paoline en Catherina, naaisters
4	WEDUWE VANHOUTEGHEM (Thielt)	29	STORME Lodewijk echtg. Berlamont Isabelle, werkman
5	KERCKHOF Jan Baptiste, winkelier	30	KERCKHOF Jan Baptiste echtg. DEWILDE Caroline, winkelier
6	BERLAMONT Louis, brouwer	31	TANGHE Joannes echtg. Vanhaeverbeke Barbara, schoenmaker
7	Idem	32	WED. Jan Baptiste BERLAMONT, naaister
8	idem	33	VERSTRAETE Martinus echtg. VALCKE Coleta, borstelmaker
9	VERBANCK François, winke- lier	34	VERBANCK François, echg. Vanouteghem Marie, winkelier

DE OUDE GALGEMEERSCH

OUDE VAARWEG VAN DE MANDEL
NAAR DE WAL

Dode-Mandel

MANDELBRUG

WALBRUG

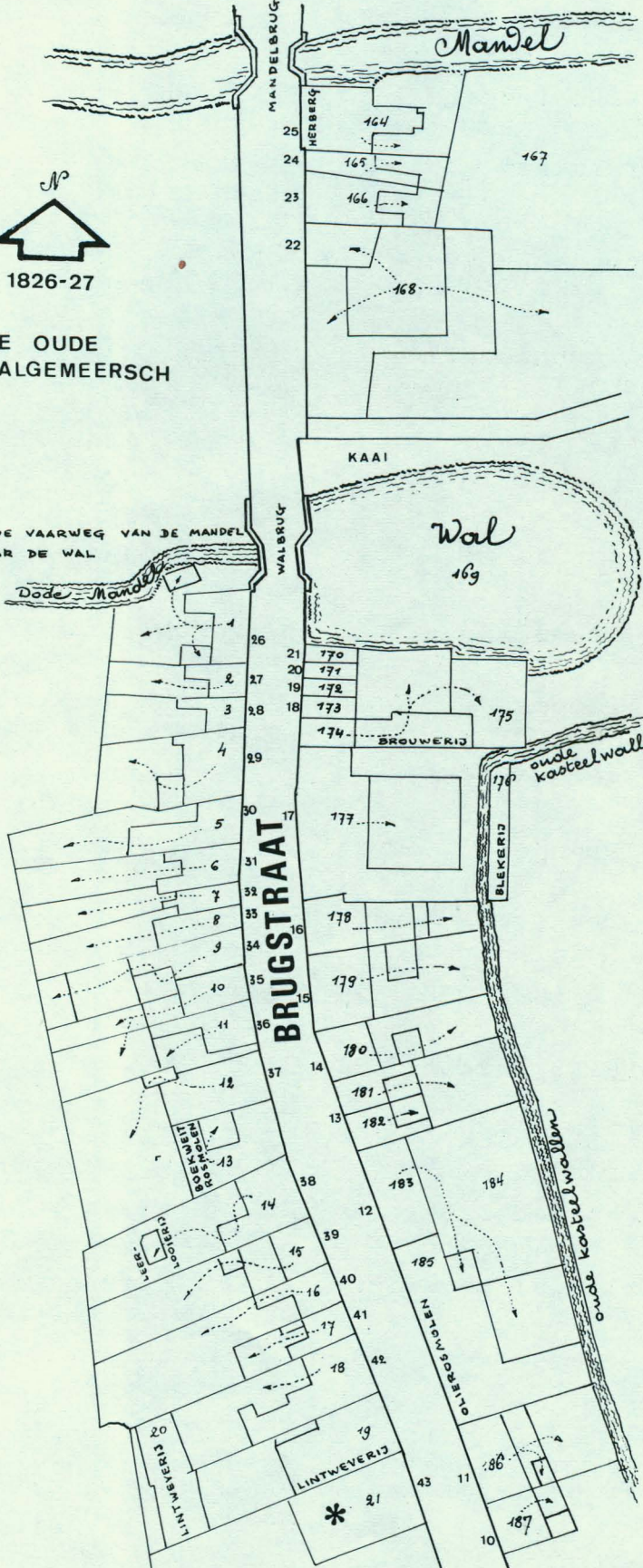
BRUGSTRAAT

ManDEL

Wal

oude kasteelwalen

oude kasteelwalen

HERBERG

25
24
23
22

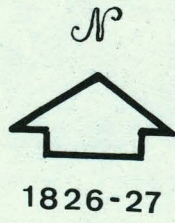
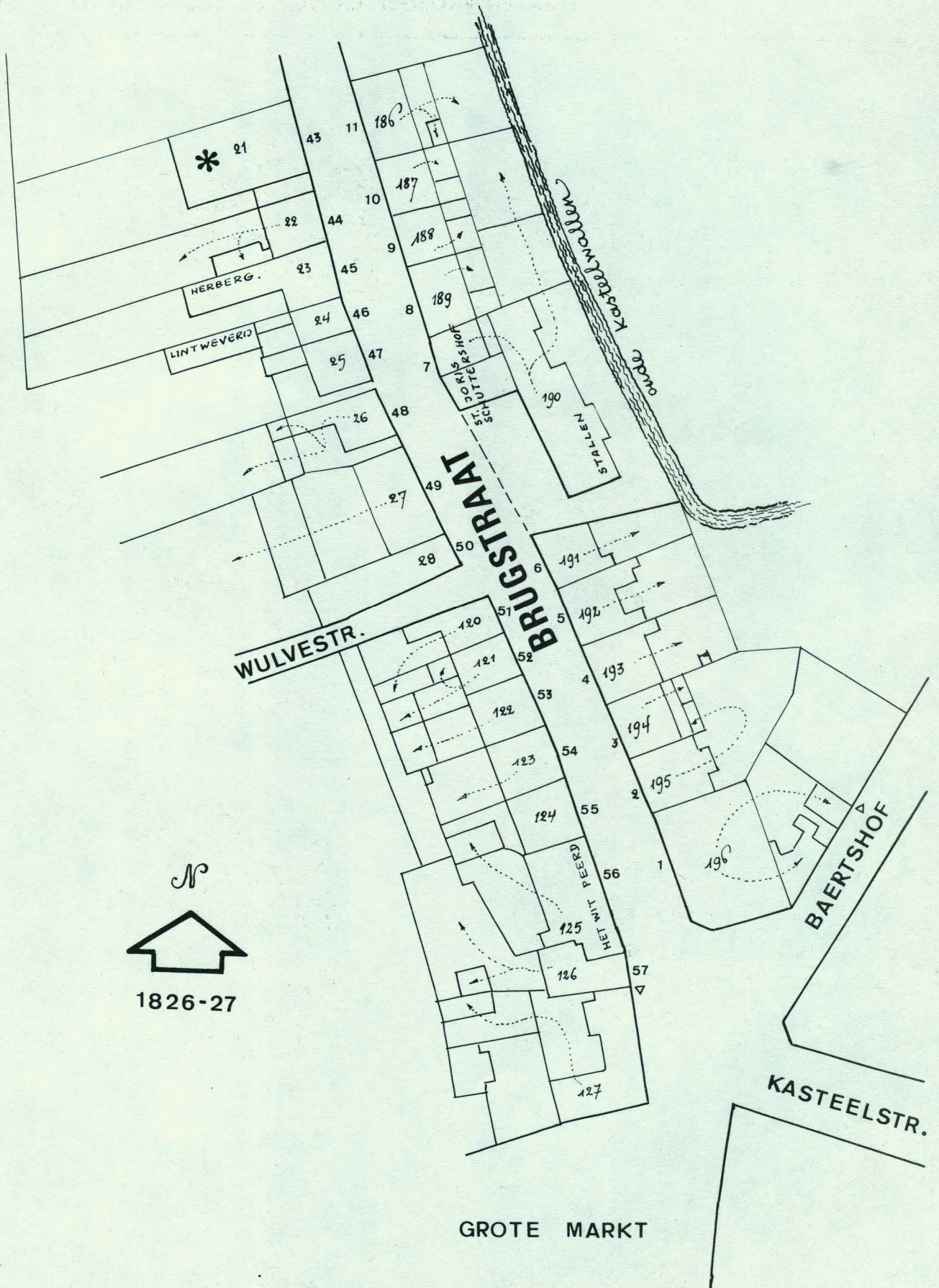
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10

20

21

*

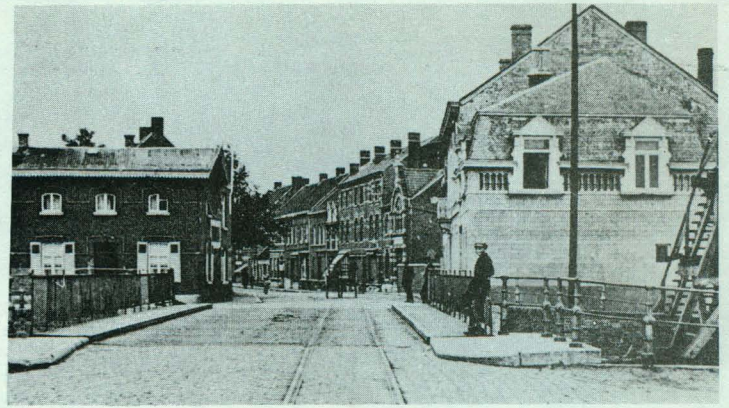
STRATEN VAN VROEGER EN NU : DE BRUGSTRAAT

GROTE MARKT

± 1900 : Zicht bij 't binnenkomen in stad.

± 1920 : Zicht op vaart- en Mandelbrug.

1910 : Brugstraat naar 't noorden toe.

1968 : Drukke Winkelstraat.

1972 : Vanaf de Wolvestraat naar de grote Markt toe.

1972 : Daar waar de wal eens was, staat nu het hoogste huis van de Brugstraat.

1960 : Laatste overblijfsels van een oude stadswijk

1968 : Laatste huizen van 't Baertshof naast de nieuwe drukkerij

Kad.nr	Eigenaar	Huisnr	Bewoner
10	VERBANCK François, winkel- kelier	35	SEYNAEVE Amandus echtg. Vanacker Catherina, steenbakker
11	idem	36	DEMEYERE Adrianus echtg. Damman Joanna, winkelier
12 13	RONSE Benedikt, bloempel- der	37	RONSE Benedictus, weduwnaar, bloempelder
14 14bis	idem	38	Wed. Joannes COOLS en kinderen, gareelmaker
15	DAVID Arnoldus, oliesla- ger	39	GELLINCK Judocus echtg. Eeckhout Cecilia, winkelier
16	idem	40	VERHELLE Bruno echtg. Desmet Ame- lia, kleermaker
17	VANCAMPENHOUT Aug., goud- smid	41	NEYRINCK Louis echtg. Biesbrouck Prudence, werkman
18 19 20	THILLEUR Bruno, leer - looier	42	THILLEUR Bruno en kinderen, leer- looiers
21	BAERT Constant, eigenaar	43	MOREL Ferdinand echtg. Desalmon Emilie, gareenkoper
22	RUYFFLET Willebrordus	44	RUYFFLET Wilibald echtg. Desmet Theresia, hoedenmaker
23	Wed. François BERLAMONT	45	DEVOS Petrus echtg. Missiaen Amelia, tapper
24	SABBE Jan, lintwever	46	THYVAERT Augustinus echtg. Buyse Marie-Anne, mandenmaker
25	SABBE Jan, lintwever	47	SABBE Joannes echtg. Mistiaen Isabelle, lintwever
26	SABBE Eugene, winkelier	48	BERLAMONT Ignatius echtg. Van- ackere Marie-Anne, koopman in schapen
27	idem	49	SABBE Eugenius echtg. Bouckaert Barbara, winkelier
28	VANDAELE Jan Baptiste	50	VANDAELE Joannes echtg. Hoste Barbara, bakker
120	VANBEYLEN Pieter, smid	51	VANBEYLEN Pieter echtg. Haese Rosalie, smid
121	THYVAERT Jan	52	VANDENBERGHE Bruno echtg. Ver- venne Rosalie, gareenkoper
122	HAESE Pieter, koopman	53	PARMENTIER Petrus echtg. Dhoto- ne Theresia, timmerman

Kad.nr	Eigenaar	Huisnr	Bewoner
123	DEMEULEMEESTER Karel, Gent	54	MILLE Barbara en Marie-Anne, winkelregge
124	idem	55	DIERICKX Pieter echtg. Ruyfflet Joanna, schoenmaker
125	Kinderen VANBIERVLIET, brouwers	56	VANSTEENKISTE Theodor echtg. Vandewalle Rosalie, timmerman- herbergier (Het Wit Peerd)
126	EECKHOUT Jacobus Pieter, winkelier	57	EECKHOUT Jacobus echtg. Van- ackere Coleta, winkelier

-----

ZOEK OP ZOLDER

OOK BIJ U LIGT NOG EEN
ALBUM MET OUDE ZICHT-
KAARTEN ERGENS OP ZOL-
DER GEBORGEN. ZOEK HET
EENS OP EN BEZORG
ONS "UW SCHATTEN OP
ZOLDER" IN BRUIKLEEN.

DOE HET NU!

VRAAG EN ANTWOORD

AANVULLENDE NOTA'S OVER ODIEL DEFRAYE.

In nr 27 van Ten Mandere (X^o jrg-2) werd op blz.74 e.v. onder de rubriek "Figuren van bij ons" een artikel van André Mistiaen gewijd aan Odiel Defraye, winnaar van de Ronde van Frankrijk in 1912.

Daarna werd ook navraag gedaan om de tekst te bekomen van een lied dat nadien over "Frayke" op de markt gezongen werd. We kregen alleen te horen dat er wel zo'n lied bestaan had, maar dat de tekst nergens meer te vinden was.

Onlangs heeft Z.E.H.Jozef Geldhof, pastoor van Meetkerke, een schrift in handen gekregen van een liederverzamelaar uit de jaren ljuist voor W.O.I, een zekere Oscar Scharlet uit zijn parochie. In deze verzameling van gewone marktliederen uit deze periode kwam ook het lied voor van de "Zegepraal van Odiel Defraye van Rumbeke". Het is dan met plezier dat we hierbij de volledige tekst laten volgen over deze oude rondewinnaar van 1912.

Ronde van Frankrijk
Zegepraal van Odiel De Fraye van Rumbeke

1

Vlaanderen die mag zich weder roemen
Het heeft een sportman fel en koen
Ja, dezen held kon men hier noemen
Het is Defraye kampioen
Hij heeft een bewijs gegeven
Dat hij meer als een ander kan
Hij is den eersten voorgebleven
Dit is een eere voor de man.

Refrein

Ja Defraye is een sterke rijder
Hij wint de ronde van Frankrijk
Zeker is het harde strijder
Berg op berg af door sand en slijk
Men ziet in Frayke zit er poer
Hij wint den toer
Fraayke dat is een man die goed rijden kan
Hij won dezen toer ja in Fraayke zit er poer.

2

Men ziet Defraaye is een taaien
 Ja vele eer valt hem te beurt
 Men mag voor hem victorie kraaien
 Hoog op de handen niet getreurd
 In dezen strijd komt hij te zegepralen
 Die Vlaamsche jongen spant nu de kroon
 Ook vele prijzen komt hij te behalen
 Voor hem dit hulde betoon

3

Defraye heeft moedig gestreden
 Hij was blijmoedig en vol vuur
 In dezen toer heeft hij gereden
 Dertig kilometers in het uur
 Ja in de streken van de bergen
 Is dat voorwaar geen sterke klop
 Men kwam hem nog met nagels tergen
 Maan Fraayke bleef aan de kop

4

Dus eer en hulde aan De Fraye
 Hij die blijft steeds aller vriend
 Men mag voor hem victorie kraaien
 Hij heeft de lauweren verdiend
 Frayke schep moed houd hoofd opgeheven
 Geld eer en roem hebt gij opgedaan
 Gij wordt gevoerd voor uw moedig streven
 Uw naam zal in 't geschieden boek staan.

Zoals we lazen in Ten Mandere, X^o jrg-2 (nr 27) op blz.77, werd Defraye te Izegem gehuldigd op 11 augustus 1912. Een week later, op 17 augustus, verscheen bij de firma Nonkel op de Korenmarkt het eerste nummer van een Izegems weekblad dat twee volle jaren zou stand houden, "Boos Iseghem".

Zo vinden we daar op blz.2 een antwoord op de vraag "Waarom Robert Gits niet(1) en Frayke wel gehuldigd werd te Izegem" en op de 3de blz. staat een huldedicht, gemaakt door apotheker Verhamme, de grote rondewinnaar ter ere.

Daar we reeds zo lang gezocht hebben naar de liederen die om en rond deze grote toerwinnaar gemaakt en gezongen werden, vind ik het dan ook passend dit gedicht in extenso te laten verschijnen.

(1) Laureaat aan de Universiteit van Leuven, Dr in de rechten. Er werd voor Robert Gits geen huldebetoon gehouden vanwege de stad Izegem.

Hoort over 't fransche land de Brabançonne galmen
Een daad ter eer die nooit voorheen gepleegd en wierd!
Ziet hoe, in woord en schrift, de lof als wierook walmen
Ten hoogen hemel stijgt, en zege wordt gevierd.
't Is voor ons Vlaandren, dat zeshonderd jaar geleden,
De fransche legermacht zoo bloedig overwon,
't Is voor den Vlaamschen Leeuw, die, fier als in 't verleden
Zijn gulden mane schudt in 't licht der Julizon!
Alloh! De klaroen van den kamp heeft weerklonken
Uit Noorden en Zuid, gansch de rijwielermacht
Der helden van Frankrijk, wier oogen dol blonken
Vanrijdige strijd lust, vereenigd haar kracht!
En Vlaanderen! Wie zal de faam onzer streken
Verdedigen tegen de ontzaglijke schaar?
Ze had nooit in de Ronde van Frankrijk geweken!
Geen vreemdeling was ooit iets bekwaam tegen haar
't Is Faber, de forsche, de booze Lapize, Christophe,
't Is Garrigou, koning der bergen, Deloffre,
Petit-Breton, Maïtron, Georget, Pelissier,
't Zijn honderd ontembare baankampioenen
Die kloek en manhaftig, tot alles bestand,
Hardnekkig in 't park gaan, de dappren, de koenen,
Voor de eer van hun naam, en de roem van hun land.

En ah! de Belgen missen dezen
Die best zou kampen aan hun kant;
De renner, aller uitgelezen,
Vanhouwaert bleef in 't Vaderland!
De Fransche ridders, de Italianen,
En duchten maar dien Vlaamschen held;
Al de andren, langs de steile banen,
Zouden gauw zijn terneer geveld!

En dan begon het harde strijden,
De wreede kamp, de dolle gang,
En dan begon het stoere lijden
Onmededoogend, hevig, lang,
Door duisternis en vuile wegen,
Op groven steen of drijvend zand
Door woesten wind en mottig regen,
Op ijslijk vuur van zonnebrand;
Door vlakten, eenzaam als woestijnen,
Alwaar geen menschentale klinkt,
Door bergen die als beulen schijnen,
Maar op wier top de zege blinkt!

Welaan, wie behaald de victorie?
Een' zege zoo rijk en zoo schoon!
Wiens slapen omslingert de glorie?
Wie plukt er de lauwerenkroon!

Terwijl de onoverwonnen fransche helden
Opvolgendlijk verzaken aan den strijd,
Hoort men alom den roem van Vlaandren melden,

Wiens zonen wondren doen van dapperheid.
"Hoera voor Vlaandren, hoera de Belgen!"
Zoo dondert honderd duizend maal een stem,
"Hoera de spierenkracht der Vlaamsche telgen!
"Hoera DEFRAYE ODIEL van Iseghem".

De grootste strijd is uitgestreden;
Defraye is kampioen der baan!
Zijn naam begroet dorpen en steden,
Doet eerbied voor ons volk ontstaan.

Thans komt de faam, ODIEL, u eer en rijkdom schenken,
Thans houdt alom het Sport het oog op u gestaard!
En als het heil voortaan u hooger op mocht wenken
Gedenk nog soms dit feest van vrienden hier geschaard,
Gelukkig al omdat, het hoofd met roem bepereld,
Gij ingehuldigd wierd als kampioen der wereld.

BETAALDE JE REEDS VOOR '73?
ZO NEE, GEBRUIK DAN
DE BLAUWE KAART
ACHTERAAN IN DIT
NUMMER.
IS JE VRIEND REEDS LID?

DICHTJE UIT HET VERLEDEN.

Zo luidde de titel van een zeer kort rubriekje dat je op blz.35 van ons nummer 32 vinden kon. Dat ingelijst gedichtje op Tangskens hof was in die jaren beslist geen unicum en zoals het verscheen in Ten Mandere was het ook ver van volledig.

In de XIX° eeuw werden heel wat brieven en briefjes met deze tekst op, aan de man gebracht. Vaak werd deze "WAARSCHOUWING" -zo luidde immers de titel - ingelijst en aan de kale keukenmuur opgehangen of in een gang. Het exemplaar dat ik onder ogen kreeg (+35cm x 20 cm) kwam van de pers van Druk.Danneels-Taillieu, Boeschepestraat 26, Poperinge, maar vertoonde nergens een datum. E.H.Geldhof beweerde een kleiner exemplaar in bezit te hebben gehad dat gedrukt was bij de Izegemse firma P.J.Bossut, Grote Markt. De tekst was volledig dezelfde, maar de Izegemse zetter had een kleiner lettertype gebruikt om de "waarschouwing" kond te doen. Dus het dichtje van Tangskens hof is beslist niet iets enigs en daar het zo onvolledig was, laat ik hier nu de volledige tekst volgen.

Die hier komen in mijn zalen
Mogen niemands kwaad verhalen
Achterklappers, vals gespuis,
Moeten blijven uit mijn huis.
Iedereen heeft zijn gebreken
Wilt geen kwaad van anderen spreken,
Maar gedenk uw eigen kwaad
En laat elkeen in zijnen staat.
Waren wij met liefde ontsteken
Wij bemerkten geen gebreken,
Noch geen anderliens misdaad,
Maar alleen ons eigen kwaad.
Wilt g'aan God en mensch behagen ?
Help uw naastens lasten dragen;
Wilt gij vlieden menig zond ?
Zijt voorzichtig in den mond.
Wilt gij ware rust en vrede ?
Zoek de stilte en d'eenigheden;
Laat 't u wezen groote pijn
Als gij moet bij menschen zijn.
Hoort gij somtijds droeve maren,
Vraagt dat God u zoude sparen;
Zijt tevreden met uw lot
Zoek niet dan den wil van God.

Het geheel werd afgesloten met een drietal godvruchtige aanroepingen.

ACTUEELTJES NR. 26

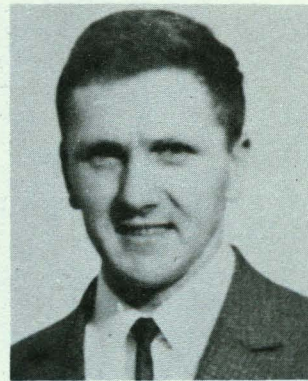
De nummers met een * verwijzen naar actueeltjes in beeld.

- 611 Op zondag 24.6 trokken ruim 560 Izegemnaars op wandeltocht doorheen hun eigen stad, langs de mooiste hoekjes tot in de Schardouwstraat. Dit was een initiatief van de Stedelijke Sportraad.
- 612 Op deze dag organiseerde Emelgem met succes een eerste "zomersalon". Twaalf verzorgde stands gaven een zeer keurige indruk. Burgemeester Nyffels en Z.E.H. Pastoor Maertens loofden deze actie. Mej. D. Wittebolle werd verkozen als eerste huishoudprinses.
- 613 Op 30.6. sloten alle Izegemse onderwijsinstituten weer hun deuren en de leerlingen mochten de vakantie in ! De laureaten werden gehuldigd en "vereeuwigd"!
- 614 Mandelclub Izegem organiseerde op 1.7. zijn traditionele "Dag der Jeugd". Ruim 150 jongens kaptten sportief voor de eer in verscheidene nummers. De deelname van Gantoise A.C. gaf deze manifestatie nog meer relief.
- 615 De heer Georges Couckhuys, leraar aan de Rijksschool van onze stad, werd tot Directeur benoemd van de Rijksmiddelbare School I te Kortrijk. Voor ons gemeenteraadslid en zeer actief bestuurslid van de Stedelijke Cultuurraad alleszins een eervolle aanstelling!
- 616 Omstreeks 8.7. besloot ons Gemeentebestuur T.V.-distributie in eigen regie door te voeren. Het PAL-systeem werd voorzien voor alle kleurentzendingen, terwijl de secam-uitzendingen in het antennestation elektronisch zullen omgezet worden in Pal, om zo doorgestuurd te worden.
- 617 Renaat Demoen exposeerde tekeningen en schilderijen van 16 tot 30 juli in "Huize Ernest Claes" te Zichem.
- 618 Op 26.7. overleed te Rouen(Fr.) de heer Leon Defauw, industrieel van onze stad. Als een der voornaamste schoenfabrikanten van Izegem was hij een zeer bekend figuur. De naam Izegem is ten zeerste verbonden met de naam "Defauw".

Plechtige aanstelling van Mgr. Albert Cauwe als pastoor-deken van Izegem.

Dhr. Raf. Vandenberghe

Dhr. G. Couckhuys

Ontvangst van Mgr. Cauwe op het stadhuis.

Dhr. Leon Defauw (†)

E.H. C. Missiaen

5.9 — De 18 ton zware kabine wordt op de schoorsteen geplaatst van de elektriciteitscentrale.

Mevr. Mia Deprez

Z.E.H. G. Feryn

De E.Z. Marie-Ernestine en Moeder Alphonse respectievelijk 50 en 60 jaar kloosterleven.

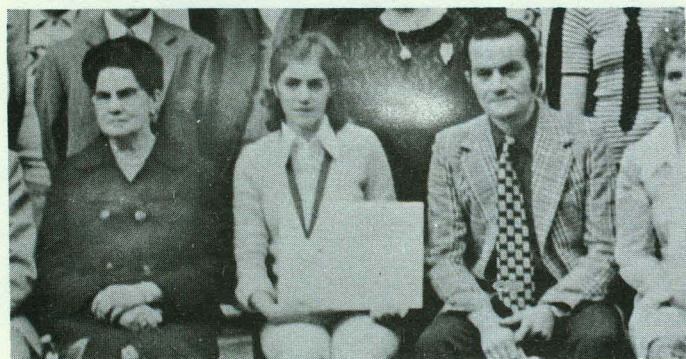
Dr Emiel Vandeputte vereremerkt.

Juffr. D. Wittebolle, huishoudprinses '72.

De gevierden van de Gemeenteschool.

De gevierden van het St.-Jozefscollege.

De laureaten van de V.T.I.

De laureaten van de R.M.S.

- 619 Van 4.8. tot 3.9. stelde Mia Deprez haar werken ten toon in het "Caesarshof" te Lo.
Van 7.10 tot 15.10 zal ze exposeren in de Raadszaal van het gemeentehuis te Boom en van 28.10 tot 12.11 in het Stadhuis te Izegem.
"The Bertrand Russell Peace Foundation L.T.D." heeft Mia Deprez uitgenodigd samen met kunstenaars uit de gehele wereld ten toon te stellen in de Rotunda Gallery te Londen van 29.12.72 tot 13.1.1973. Ook gaat te Vlissingen(Ned.) een tentoonstelling door onder de naam "Elastische Kunst in West-Vlaanderen 1972". Hier eveneens behoort Mia Deprez tot de geselecteerden.
- 620 Te Rumbeke had op 6.8. het gewestelijk ruitertornooi plaats. Onze Izegemse Ruiters beheersten dit tornooi netjes! Ze wonnen er in de hoogste categorie de achttallen dressuur, evenzo in de klasse licht. Terwijl ze domineerden in de viertallen dressuur en de individuele dressuur!
- 621 Alle Izegemse Muziekmaatschappijen traden op 27.8. op in de "Dag der Izegemse Muzieken". Vanaf 15u. vulden concertstukken en een massa mensen de Korenmarkt.
- 622 Onze Izegemse onderwijsinstituten evolueren: de H.Hartschool * (jongens) affilieerde met het St.Jozefscollege. Eén schoolcomité staat voortaan in voor deze beide scholen. Ook werd een autonome B.O.-school opgericht. Als eerste directeur werd aangesteld de heer Raf.Vandenberghe, totnogtoe onderwijzer aan het St.Jozefscollege.
- 623 De Westvlaamse studenten richtten te Emelgem hun Wielerkampioenschap in. J.P.Vansteenkiste uit Elverdinge wist op 19.8. de kampioenentruï te veroveren.
- 624 Van onze stadsgenoot Felix Dalle verscheen bij "Orion" Desclée-De brouwere-Brugge, zijn jongste werk: "Het zwaard van de cherub".
- 625 Op de eerste zondag van september, zijnde Kermiszondag werd * Mgr Albert Cauwe plechtig aangesteld als pastoor-deken van de St.Tilloparochie van onze stad. In de loop van dezelfde week werd hij dan ook plechtig op het stadhuis ontvangen door burgemeester, schepenen en gemeenteraad.
- 626 Op 5.9. werd in onze stad een bravourstukje uitgehaald: op * de schouw van de electriciteitscentrale (36 m.hoog) werd in 20 minuten tijd een betonnen constructie van 18 Ton geplaatst. Een reuzenhefkraan uit Gent verwezenlijkte deze stunt. Boven op deze constructie komt nog een antenne van +10 m. Dit wordt het hoogste burgerlijk gebouw van de stad. Dit alles voor de T.V.-distributie.

Vooraan het instituut de Pélicy en verder de gebouwen van het oude rustoord. Tussen de bomen een deel van 't kasteel 't Blauw-
huis en ongeveer in 't midden de toren van St. Pieters. Helemaal rechts boven de boomkruinen de gebouwen van de V.T.I.

- 627 De Izegemse Brandweer hield op 10.9 een "Open-Deur-Actie". Alle materialen werden getoond en uitgelegd, dit om alle stadsgenoten beter voor te lichten omtrent wezen en werking van de Stedelijke Brandweer. Niettegenstaande het bar slecht weer mochten de inrichters toch heel wat belangstelling genieten.
- 628 E.H.Kamiel Missiaen, geboren Izegemnaar uit de Groenstraat,
* en thans priester-leraar aan de St.Stanislascollege te Poperinge werd in de Hoppestad heel bijzonder gevierd om het 50ste bouwkamp dat hij meemaakte sedert 1957!!
- 629 Dr Emiel Vandeputte werd op 16.9. gehuldigd om zijn 50jarig ambtsjubileum. Hij was 2 jaar assistent van Prof.Schokaert en werd chirurg in 1921 aan onze lokale kliniek. Niet alleen als geneesheer, maar ook als sociaal-voelend Vlaming heeft Dr Vandeputte zich laten kennen. Mgr Cauwe, pastoor-deken en burgemeester Nyffels wensten de gevierde geluk en onderscheidden hem met het Kruis van Officier in de Kroonorde.
- 630 Z.E.H.Gerard Feryn, pastoor van St.Rafaël, ging na een zeer vruchtbare werkperiode op rust. Hij werd hier als pastoor aangesteld op 19.1.1964. (zie T.M.jrg IV, nr 1-2 p.73 en 75) We wensen hem heel hartelijk, een welverdiende rustperiode op de priorij "Ten Putte" (Gistel).
- 631 Voor de twaalfde maal ging op 17.9. te Izegem het Herfstmuziekfestival door en weerom met succes. Het weer wilde mee en de massa volk was opnieuw present. Tisselt slaagde erin voor de tweede maal te winnen.
- 632 In Ave Maria werd hulde gebracht aan de Zusters Marie-Ernes-
* tine en Moeder Alphonsine, die respectievelijk 50 en 60 jaar in het klooster verblijven. Dit feest werd gevierd met een plechtige Eucharistieviering opgeluisterd met de 4-stemmige St.Andreamis van Daniël Clement, uitgevoerd door het St.Gregoriuskerkzanggild.
- 633 Van 26.10 tot 12.11 stelde Mia Deprez in eigen stad tentoon.
* Bij de vooropening was het de heer Gaby Gyselen, directeur van de Provinciale Kulturele dienst die de tentoonstelling inleidde. De kleuren zijn met zorg gekozen, de onderwerpen zijn genomen uit de zaken die haar dagelijks omringen. Enkele werken vielen op vooral daar waar ze haar gewone kleurgamma verlaat en haar gefiltreerde en vergeestelijkte onderwerpen met een nieuw palet geborsteld heeft. Schepen Tytgat wees erop dat Mia Deprez een onvervalst pro-
dukt is van onze stedelijke academie.

WEES WELKOM
MGR. ALBERT CAUWE, pastoor-Deken van Izegem

Op Kermiszondag werd de nieuwe Pastoor-Deken van Izegem plechtig aangesteld. Wij wensen de nieuwe herder een vruchtbaar apostolaat in «Boos Izegem».

MGR. ALBERT CAUWE

PASTOOR-DEKEN TE IZEGEM

Reeds benoemd einde juli, werd Mgr. Albert Cauwe op 3 september 1972 plechtig aangesteld tot pastoor van Sint-Tilloparochie en hoofd van de dekenij Izegem.

Geboren te Brugge op 2 februari 1915, deed hij zijn studies aan het Sint-Lodewijkscollege aldaar om daarna zijn universitaire opleiding te beginnen aan de hogeschool te Leuven. Na twee jaar veranderde hij echter van richting en keerde terug naar Brugge, waar hij aan het Groot Seminarie ging studeren en dan ook priester gewijd werd op 3 juni 1939.

Na de mobilisatie en oorlogsdagen, gevolgd van krijgsgevangenschap werd hij in 1939 voor een korte tijd leraar a.i. aan de bisschoppelijke normaalschool van Torhout en was er een tijdje klastitularis van het eerste jaar. In 1940 werd hij dan benoemd tot leraar aan het college te Poperinge waar hij achttien jaar in functie zou blijven.

In 1957 werd hij benoemd tot directeur-generaal van Caritas Catholica. In deze hoedanigheid werd hij ook benoemd tot erekanunnik van het bisdom Brugge en erekapelaan van het Pauzelijk Hof. In 1961 werd hij tevens voorzitter van Broederlijk Delen.

Met het verlangen zijn priesterschap echt te beleven keerde Mgr Cauwe in 1969 tot de parochiedienst terug, werd pastoor van de Sint-Jozefsparochie te Oostende en bleef er tot aan zijn benoeming te Izegem.

"Ten Mandere" biedt de nieuwe pastoor-deken zijn oprechte wensen voor een zegenrijk apostolaat.

SNIPPERS NR. 7

---

74. Het was niet de laatste maal dat men zou beproeven een klok te herstellen, zonder te moeten de klok hergieten. Te Segelsem bij Audenaarde woonde een specialist klokkenhersteller, de heer Teirlinck, oom van de bekende vlaamse prozaschrijver Isidoor Teirlinck. Deze klokkenlapper kende zijn geheim en slaagde buitengewoon in het herstel van deze bronzen stukken. Een Izegemse klok, die barstte op 8 juli 1891 werd naar Segelsem gevoerd en werd volkomen hersteld in de St.Hilo - niustoren gehangen op 21 maart 1892. Een tweede klok, waarvan de oren waren afgebroken en slechts tot beënklok diende, kwam op 20 februari 1893 van Segelsem terug, waar Teirlinck nieuwe oren aan de klok had gezet. Voortaan zwierde de klok elke zaterdagavond om de zondag in te luiden, totdat de Duitsers tijdens de oorlog 1914-18 de klok roofden.
75. Wanneer men eens terloops gaat grasduinen in de oude verzameling van de jaargangen van het Tieltsse weekblad, de "Gazette van Thielt" zo vindt men af en toe een opmerkenwaardige aantekening, die voor het Izegems verleden niet van belang is ontbloot. Onder meer op 3 november 1859, nadat de huidige Sint-Hiloniuskerk pas vier jaar in gebruik was :
"Men schryft uit Iseghem:
"De onuitputtelijke milddadigheid van M.den baron Gillès de Pélichy komt de nieuwe kerk van Iseghem met eene schone "corona lucis of lichtkroon te begiftigen. Het is eene nieuwe weldaet welke men by zyne andere giften mag voegen. Het toestel maekt het schoonste uitwerksel en verwekt de bewondering van alle liefhebbers. Die lamp is gemaekt van eene dubbele kroon met twaelf lichten en twaelf gegraveerde en versierde wapenschilden. De lamp, eigentlijk gezeid, heeft negen schelpen. Zy hangt te midden de kroon by middel van touwen; de katrollen en de tegenwigten waermeê zy versierd is, laten toe dezelve te leegen of te hoogen naer beliefte. Men zal zich een gedacht maken van dit schoon ornament, als men zal weten dat de kroon met de lamp eene hoogte heeft van 3 meters en 75 centimeters. Men verzekert dat zulke groote lampen noch in België noch in den vreemden gemaekt zyn geweest.
"De corona lucis is door M.L.Grossé van Brugge geleverd geweest, volgens een door hem geteekend nieuw model van wa -

"penschilden, dragende de naemletter der heilige namen Je-
"sus, Maria, het lam gods, enz.

"Deze wapenschilden zyn met zorg gemaekt en laten niets te
"wenschen over zoowel onder het opzigt der graveur als on-
"der hetgene der brandverw."

Deze lichtkroon hangt nog immer in het hoogkoor van de Sint-
Hiloniuskerk, rechtover het hoogaltaar.

76. In 1860 bedroeg de tolverpachting van de wekelijkse markt
1540 Fr.
77. Eveneens in 1860 werd de heer Louis Veranneman tot leraar
aan de stadstekenschool (academie) in vervanging van de heer
Bernard Crombez, alhier overleden, en welke sedert de dood
van deze laatste, gesloten gebleven was, aangesteld.
78. Meester Breemeersch had in de 2de helft van de XIX° eeuw
een school in zijn woning in de Kortrijksestraat. Jaarlijks
vroeg hij 25 Fr subsidie aan de Stad voor de aankoop van
prijsboeken. Deze subsidie werd hem jaarlijks toegestaan.
79. In 1860 werd de aanbesteding gedaan door Dumortier en zoon
van Dadizele voor de steenweg Izegem-St. Eloois Winkel en
dat voor de som van 124.250 Fr.
80. 17.7.1910. Ter gelegenheid van de inhuldiging van het vaan-
delfeest der "Ware Vaderlanders" had een prachtig feest
plaats. Het muziek van het 1ste Regiment der Gidsen kwam
van Brussel om op de Grote Markt een muziekconcert te ge-
ven. Er was uitnemend veel volk in Izegem.
81. In 1910 werd de Katholieke Jonge Wacht opgericht.
82. 9.12.1901. In de namiddag werd De France, bakker van Ingel-
munster, op de Mentenhoek, erg aan het hoofd gewond met een
spade door Henri Victor van Oekene. Deze Victor wilde ook
de baas van de Zoete Pinte aanranden maar de zoon Guille-
myn, om zijn vader te helpen, schoot Henri Victor dood met
een jachtgeweer. (Dagboek Lafaut).
83. De 26 juli 1886 heeft te Izegem de inhuldiging plaats van
de Gouverneur van West-Vlaanderen: Ridder Ruzette. Aankomst
te 11 1/2 uren. Stoet nog al wel. Revue aan de Statie. Ban-
quet ten 3 uren, vertrek te 7 uren. Weinig volk. (Dagboek
Lafaut).

GEEF DE BLAUWE KAART VAN ACHTERAAN IN ONS PERIODIEK, AAN
EEN VAN JE VRIENDEN; MISSCHIEN WIL HIJ REEDS LANG LID WORDEN
VAN "TEN MANDERE" - GUN HEM EEN KANS!